

Siste Sjanse
Maridalsveien 120, 0461 OSLO
Telefon 23 23 00 83, Fax 22 71 63 48
E-post: siste-sjanse@noa.no
Nettadresse: www.noa.no/siste-sjanse

Siste Sjanse-rapport

1999 - 5

TITTEL

Nøkkelpotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommuner, Akershus.

DATO

01. 04.2000

FORFATTER

Terje Blindheim

ANTALL SIDER

71

EKSTRAKT

Ved kartlegging av nøkkelpotoper i deler av Lørenskog og Rælingen kommuner har det blitt registrert totalt 27 nøkkelpotoper i Rælingen og 20 nøkkelpotoper i Lørenskog. Nøkkelpotopene i de to kommunene er fordelt på 7 ulike naturtyper som vist i Tabell 1. Nøkkelpotopene dekker et totalt areal på ca. 305 daa i Rælingen og ca. 225 daa i Lørenskog. Dette utgjør henholdsvis 1,3% og 1,3 % av det totale arealet som er registrert i de to kommunene, henholdsvis 20.000 daa og 16.000 daa. Biotopstørrelsen varierer fra 3 til 30 daa med et gjennomsnitt på 11,2 daa.

Landskapet som det ble registrert nøkkelpotoper i er generelt hardt påvirket av skogbruk gjennom lang tid. Ingen av de undersøkte biotopene har lang skoglig kontinuitet. Virkelig grov skog finnes ikke og det finnes ingen biotoper med lægerkontinuitet, grove læger eller læger i større mengder. Det ble kun registrert et fåtall signalarter og sjelden mer enn en eller to i hver biotop. Biotopene er valgt som nøkkelpotoper ut fra et større innslag av nøkkelelementer og en mer intakt skogstruktur enn skogen i resten av landskapet.

STIKKORD

Biologisk mangfold
Nøkkelpotop
Nøkkelelementer
Signalart
Østmarka

ØKONOMISK STØTTE

Feltarbeidet som ligger bak denne rapporten er finansiert av Lørenskog og Rælingen kommuner, samt skogeierlagene i de to kommunene.

Forord

Siste Sjanse fikk i 1997 henvendelse av skogbrukssjefen i Lørenskog og Rælingen vedrørende nøkkelbiotopregistreringer i deler av disse to kommunene. Oppdraget har blitt utført i løpet av 1998 og 1999. Endelig rapport er utarbeidet vinteren 2000.

Jeg takker herved alle involverte som har bidratt til at denne rapporten nå foreligger.

Oslo, 1. april 2000.

Terje Blindheim
prosjektansvarlig

Sammendrag

Ved kartlegging av nøkkelbiotoper i deler av Lørenskog og Rælingen kommuner har det blitt registrert totalt 27 nøkkelbiotoper i Rælingen og 20 nøkkelbiotoper i Lørenskog.

Nøkkelbiotopene i de to kommunene er fordelt på 7 ulike naturtyper som vist i Tabell 1.

Nøkkelbiotopene dekker et totalt areal på ca. 305 daa i Rælingen og ca. 225 daa i Lørenskog.

Dette utgjør henholdsvis 1,3% og 1,3 % av det totale arealet som er registrert i de to kommunene, henholdsvis 20.000 daa og 16.000 daa. Biotopstørrelsen varierer fra 3 til 30 daa med et gjennomsnitt på 11,2 daa.

Landskapet som det ble registrert nøkkelbiotoper i er generelt hardt påvirket av skogbruk gjennom lang tid. Ingen av de undersøkte biotopene har lang skoglig kontinuitet. Virkelig grov skog finnes ikke og det finnes ingen biotoper med lågerkontinuitet, grove låger eller låger i større mengder. Det ble kun registrert et fåtall signalarter og sjelden mer enn en eller to i hver biotop. Biotopene er valgt som nøkkelbiotoper ut fra et større innslag av nøkkelelementer og en mer intakt skogstruktur enn skogen i resten av landskapet.

Tabell 1: Angir de ulike naturtypene som det er funnet nøkkelbiotoper i og hvilke naturtyper som finnes i de forskjellige biotopene. En biotop kan ha flere naturtyper representert. Sumpskogene er delt inn i rene gransumpskog og andre sumpskog (som regel er lauvtyper med varierende graninnblanding).

Naturtype	Kommune, antall og biotopnummer			
	Rælingen	Tot. antall	Lørenskog	Tot. antall
Gammel granskog	1-17, 19-22, 24-27	25	1, 5-7, 9, 10, 12, 14-17, 19-20	13
Gransumpskog	6, 8, 11, 25, 26	5	3, 6, 16	3
Gran-svartorsumpskog, andre sumpskog	9, 10, 15, 16, 18, 19, 20, 21	8	2, 8, 14, 20	4
Gammel furuskog	4, 10, 11	3	19	1
Løvskog (suksesjoner)	3, 25, 26	3	3	1
Ravineskog		0	4	1
Rasmarkskog	5, 7, 8, 11, 23	5	7	1

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord.....	1
Sammendrag.....	3
1. Bakgrunn.....	6
Skogbrukets sektoransvar	6
Nøkkelbiotoper som forvaltningsverktøy	6
2. Gjennomføring	9
3. Prosjektområdet	10
4. Metode	11
Definisjoner og forklaringer.....	11
Kriterier for utvelgelse av nøkkelbiotoper	12
Kriterier for verdisetting av nøkkelbiotoper	12
5. Resultater og diskusjon.....	13
Generell skogtilstand og verdier	14
Verdiprioritering	14
Nøkkelbiotoper: antall, areal og typer.....	14
Nøkkelbiotoper i landskapet	14
Veien videre	15
6. Forklaringer til faktaarket som er brukt for hver biotop	16
7. Nøkkelbiotoper i Rælingen	18
7.1 Seteråsen, vest for Gjeddevann - Rælingen kommune.....	18
7.2 Vesledammen-sør.....	19
7.3 Svarttjern-sør.....	20
7.4 Svarttjern-øst	21
7.5 Myrdammen-sør.....	22
7.6 Isdalen	23
7.7 Myrdammen-nord.....	24
7.8 Nordre Bjørntjern - nord	25
7.9 Øst for Jaersetervangen	26
7.10 Fellemyra-nord.....	27
7.11 Korpåsen.....	28
7.12 Hektnerhøgåsen-sør.....	30
7.13 Høgåsen-nord	31
7.14 Brenndammen-øst I.....	32

7.15 Brenndammen-øst II.....	33
7.16 Holtbreimåsan	34
7.17 Hansfellåsen-øst	35
7.18 Hansfellåsen-vest	36
7.19 Kongeveien-nord.....	37
7.20 Øgardshøgda-vest.....	38
7.21 Stormyra-vest	39
7.22 Maråsen	40
7.23 Merramyra sørvest.....	41
7.24 Knollsmåsan øst	42
7.25 Merramyra sørøst	43
7.26 Midtre Setertjern-sør	44
7.27 Nordre Skurvåstjern	45
8. Nøkkelbiotoper i Lørenskog kommune.....	46
8.1 Hanaborgåsen, Lørenskog og Skedsmo kommuner	46
8.2 Hanaborgåsen-Svarttjern, Lørenskog og Skedsmo kommune	47
8.3 Hanaborgåsen-øst, Skedsmo – grenser til Lørenskog	48
8.4 Lørenskog videregående skole,	49
8.5 Tjuvåsen,	51
8.6 Åmotdammen-vest	52
8.7 Svaraberget.....	53
8.8 Kirkerudkollen-øst	54
8.9 Bakkeruddalen.....	55
8.10 Styggedalen / Grevlingdalen	56
8.11 Tordenås-sør.....	57
8.12 Bjørndalen / Dammen	58
8.13 Bjørndalen	59
8.14 Nordvest for Heggedalen.....	60
8.15 Skullerudkollen,	61
8.16 Hestekollen-nordvest.....	63
8.17 Hestekollen-sydvest	64
8.18 Sundliene.....	65
8.19 Brenninga-nord.....	66
8.20 Langvannet vest.....	67
9. Ordforklaringer.....	68
10. Litteraturliste.....	70

1. Bakgrunn

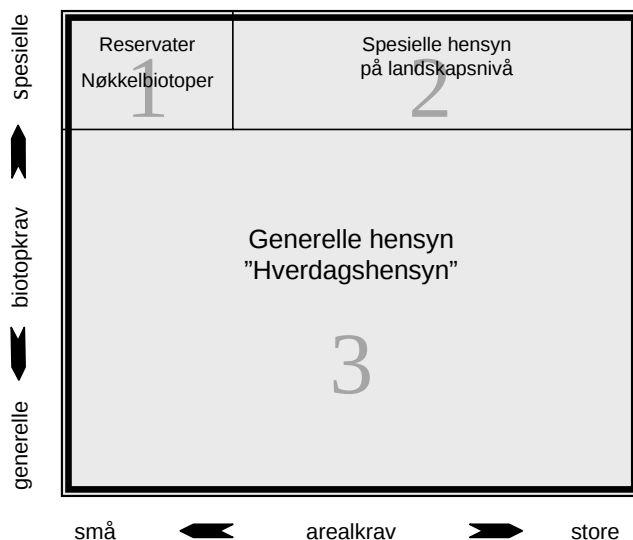
Skogbrukets sektoransvar

Våre skogsarealer inneholder et vidt mangfold av ressurser. Skogene leverer tømmer, er en viktig kilde for rekreasjon og friluftsliv og huser et bredt spekter av levende organismer. En nasjonal målsetning for norsk skogforvaltning er at skogens langsiktige økologiske balanse skal bevares (St. meld. 46). Skogeierne har en rett til å utnytte skogområdene, men samtidig en plikt til å ta hensyn til konkrete miljøverdier. Det eksisterer derfor et stort behov for å kartfeste områder som kan ivareta det naturlige hjemmehørende arts mangfoldet.

Nøkkelbiotoper som forvaltningsverktøy

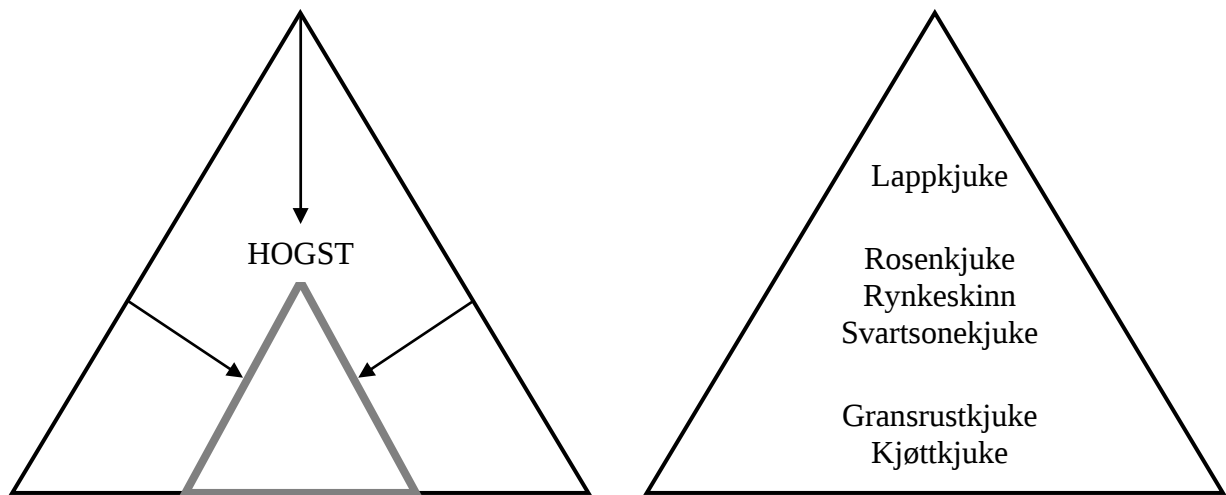
Det er godt dokumentert at skogbruk har hatt negativ effekt på et bredt spekter av skoglevende arter (se bla. (Bendiksen m.fl. 1997, Direktoratet for Naturforvaltning 1999b, Gundersen og Rolstad 1998, Larsson 1997, Lindblad 1998). En stor andel av artene på den norske rødlista hører hjemme i skog (se (Gundersen and Rolstad 1998)). Det må forventes at mange arter der trusselmønsteret er ukjent vil føye seg til lista over arter som trues systematisk av skogbruk. Forvaltningen og skognæringen står derfor overfor en utfordring i å sikre tilstrekkelige leveområder for disse artene.

Kunnskap om ulike arters livsstrategier kan brukes til å lage en forvaltningsmodell for skogbruk og bevaring av mangfoldet. Noen arter er ekstreme spesialister. For slike arter vil et gitt habitat med en passende tilstand og liten arealutstrekning på kort sikt kunne holde en populasjon av arten. Andre arter er generalister som krever store arealer, men har mindre krav til en spesiell eller sjelden naturtilstand. Dette er grove tilnærminger, og en kan finne eksempler på arealkrevende spesialister, for eksempel hvittryggspett (Stenberg 1998). I forvaltnings-sammenheng, er det likevel hensiktsmessig å plassere artene i ulike kategorier avhengig av biotop- og arealkrav. Dette kan illustreres med en tredelt forvaltningsmodell, figur 1 (Aanderaa m.fl. 1996).

Figur 1: Den tredelte forvaltningsmodellen. Artene som er høyt spesialiserte og har små arealkrav kan sikres i reservater og nøkkelbiotoper (firkant nr. 1). Spesialister med større arealkrav (hakkespetter m.fl.) krever spesielle hensyn som for eksempel konsekvent gjen-setting av lauvtrær eller lukket hogst (firkant nr. 2). På det meste av arealet vil generelle hensyn være tilstrekkelig for å tilgodese biotop-generalister og arter med moderate biotopkrav (både arter med store og små arealkrav, firkant nr. 3).

Nøkkelbiotoper er et forvaltningsverktøy som er ment å fange opp spesialister og kontinuitetskrevende arter. Slike arter har problemer med å klare seg i et intensivt drevet skoglandskap. Dette kan illustreres med en artspyramide, der de mest krevende artene finnes på toppen (Gustavson 1999, Håpnes m.fl. 1993), se figur 2. Hvis disse "toppartene" finnes i et område, vil artene lenger ned i pyramiden høyst sannsynlig også forekomme. Økt menneskelig påvirkning "krymper" pyramiden med tap av "topparter" og etter hvert redusert forekomst av arter lenger ned i pyramiden.

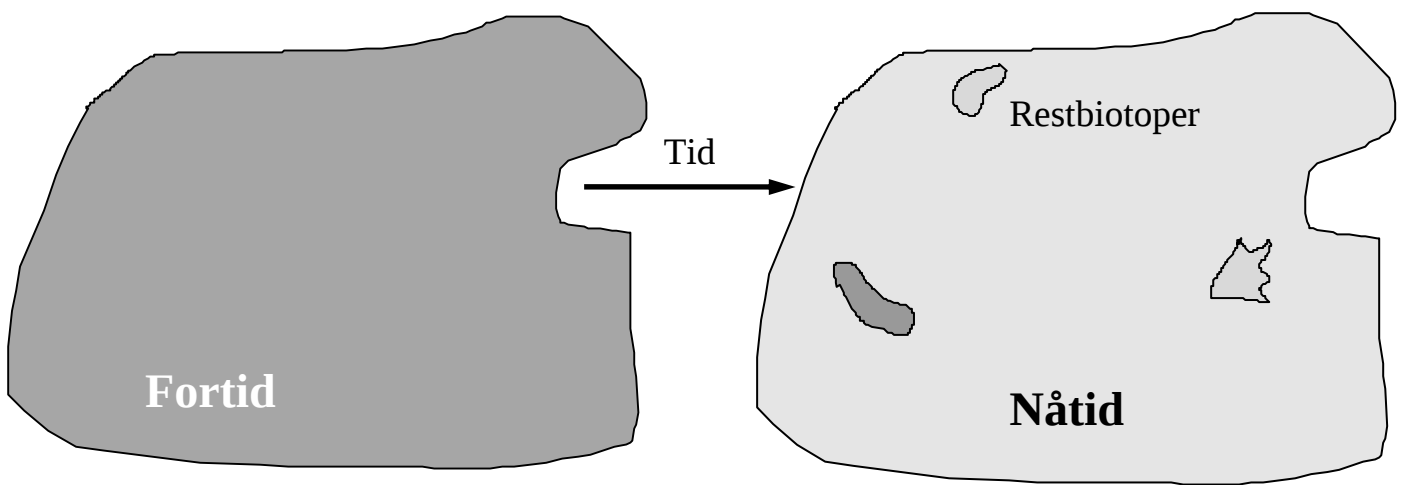

Figur 2: Figurene viser artspyramider for noen arter av vedboende sopp. Figuren til venstre illustrerer krympingen av pyramiden som følge av hogst. Til høyre er noen av signalartene plassert i pyramiden. På toppen av pyramiden finner vi arter med krav til lang økologisk kontinuitet. Artene lenger ned i pyramiden tåler mer påvirkning.

For å kunne ivareta biologisk mangfold på alle nivåer, også mangfoldet av gener, må biotopene danne et nettverk i landskapet. Mange steder har fragmentering ført til at godt utviklede utforminger av selv de typiske (vanlige) skogtypene har blitt sjeldent (illustrert i figur 3). Nøkkelbiotoper er tiltenkt funksjon som bærer av kilde-populasjoner, som spredningssentra og som spredningshabitat i et fragmentert skoglandskap. For å klare å fordele nøkkelbiotopene slik at de fungerer til gode for det biologiske mangfoldet de er tenkt å ivareta, må en enten ha god kjennskap til aktuelle arters spredningsevne eller basere seg på føre var prinsippet. For de fleste arter er kunnskap om spredningsevne og populasjonsøkologi mangelfull. Det er derfor vanskelig å si noe om hvor tett biotopene må ligge og hvor store de må være for å danne funksjonelle enheter.

Forvaltning av arter i et nettverk av habitater i et fragmentert landskap bygger på teoretiske modeller fra øybiogeografi og metapopulasjonsdynamikk (Hanski og Gilpin 1996). Store områder med ubeboelig habitat er trolig en alvorlig spredningsskranke for arter som har evolvert i et miljø hvor naturlig dynamikk er enerådende over store arealer. Mange vitenskapelige arbeid støtter den hypotese at noen arter kan være sjeldne fordi de har spesielle krav til substrat, og fordi deres spredningsevne er dårlig (Bendiksen et al. 1997, Dowding 1969, Hansson 1992, Kallio 1970, Söderström og Jonsson 1992). I Norge har Lindblad (1998) vist at artsriksdommen av vedboende sopp (både rødlistede arter og totalt artsantall) er negativt påvirket av skogbruk

Det er vanskelig å vurdere hva som er "totalt vernebehov", d.v.s. hvor store områder som totalt må settes av for å ivareta mangfoldet av arter i et landskap. En rekke forskningsarbeider som omhandler populasjonsutvikling hos virveldyr, viser at når 10-15% av den opprinnelige mengden habitat gjenstår, minsker sannsynligheten for langsiktig overlevelse av populasjonen drastisk (oppsummert i Angelstam og Andersson 1997). I Norge har NINA på bakgrunn av andre nordiske estimer foreslått at 5% av produktiv barskog bør vernes i form av reservater dersom vi skal kunne oppfylle våre internasjonale forpliktelser om bevaring av biologisk mangfold i skog.

Figur 3: Figuren viser "det opprinnelige landskapet" til venstre og dagens landskap til høyre. Fargene angir grad av påvirkning, hvor den mørkeste sjatteringen viser upåvirket skog.

2. Gjennomføring

Registreringene er gjort på oppdrag for skogbrukssjefen i de to kommunene og er finansiert delvis av de to kommunene og delvis av skogeierlagene i de respektive kommuner. Ansvarlig for prosjektet har vært Terje Blindheim. Rapporten beskriver nøkkelbiotopene som Siste Sjanse har registrert i Lørenskog og Rælingen og peker på kriteriene som ligger til grunn for utvelgelsen av biotoper. Den sier også noe om naturgrunnlaget og biotoper som er mangelfullt representert i landskapet. Rapporten bygger på en foreløpig rapport fra 1999. Biotopene i kulturlandskapet i Lørenskog er utelatt. Disse biotopene vil bli inkludert i biologisk mangfold-prosjektet for Lørenskog kommune, se (Direktoratet for Naturforvaltning 1999a).

Forarbeid

I forkant av registreringene gikk vi gjennom bestandskartene for de aktuelle områdene. Skog i hogstklasse fem ble merket av. Dette ble også gjort med bestand i hogstklasse IV som virket interessante ut fra topografiske forhold. Områder merket som impediment ble også vurdert for nøyere undersøkelser. Kartene vi gikk på var oppdatert sist i 1990 og en del av hogstklasse V bestandene var følgelig nå hugget. Dette gjaldt særlig høybonitetsområder. Bestand merket som impediment var også ofte hugget i forbindelse med drifter i nabobestand.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført innen en 6 måneders periode fra mai til oktober 1998 og i løpet av sommeren 1999. Registreringene er blitt utført av biologer som er knyttet til Siste Sjanse. Kjersti Dahl har registrert områdene i Lørenskog mellom Elvåga og Losbydalen, Ingunn Løvdal har registrert de sørligste delene av skogen i Rælingen, mens Terje Blindheim har registrert på de øvrige arealene. På enkelte utvalgte lokaliteter har det blitt ført krysslister for karplanter, disse vil være tilgjengelige ved forespørsel hos miljøvernlederne i de to kommunene. Skjemaet som er blitt brukt (se vedlegg) gjenspeiler de faktorene som er viktige ved utvelgelse av nøkkelbiotoper. Belegg fra lokalitetene er belagt ved botanisk hage og museum på Tøyen i Oslo.

Etterarbeid

Denne rapporten er utarbeidet i januar - mars 2000 og bygger på en foreløpig rapport fra 1998. Det er lagt vekt på å gi en rimelig god beskrivelse av hver enkelt biotop. Det hadde vært ønskelig å kunne legge ved kartutsnitt i denne rapporten, men til det var arbeidsmengden for stor. Beskrivelsen av biotopene og tilhørende kartreferanser skulle imidlertid være god nok dokumentasjon for å finne fram til rett sted. Kartmaterialet med biotopavgrensninger foreligger hos de to kommunene og hos skogbrukssjefen.

Før en helhetlig rapport for ivaretagelse av biologisk mangfold i skog i de to kommunene ferdigstilles må nøkkelbiotoper som er registrert på Losby sin eiendom inkluderes. Dette er viktig for å kunne få en helhetlig oversikt over de biotopene som sammen med reservatene og generelle naturhensyn skal være ryggraden i bevaring og utvikling av et særegent biologisk mangfold i de to kommunene.

3. Prosjektområdet

Beliggenhet og naturgeografisk tilhørighet

Områdene som er undersøkt utgjør barskog over marin grense mellom Øyern i øst og grensa til Oslo i vest, Groruddalen i nord og Nordbysjøen i sør. Området ligger i den naturgeografiske regionen 21 a Østfold-Dalslandområdet (Nordiska-ministerrådet 1984), boreonemoral vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon (Moen 1998). Mesteparten av arealene ligger over marin grense opp mot 400 m.o.h. Landskapet er preget av nord-sørgående rygger som skaper bratte overganger mellom lavproduktive åser og mer høyproduktiv skog i dalene. Berggrunnen er hovedsaklig preget av ulike typer gneis, som er næringsfattige bergarter (Sigmond m.fl. 1984).

Vegetasjonsgrunnlag

På grunn av landskapets vekslende topografi med mange smådaler og koller forekommer mange ulike vegetasjonstyper innenfor korte avstander. Et typisk bilde av landskapet kan beskrives med furuskog på toppene og øvre partier av åsene, gran og noe løvskog i overgangen mot dalbunn og ren granskog eller sump/myrskog i dalene. I de bratteste delene av liene, ofte under berghamre eller i løs skredjord frigjøres ofte nok mineraler til at en rikere karplanteflora kan etablere seg. Eksempler på karplanter som vokser på rikere steder er vårerteknapp, blåveis, leddved, ormetelg og tysbast.

Tidligere registreringer

Det er gjort få tidligere registreringer av biologisk mangfold i de undersøkte områdene. Siste Sjanse utførte i 1994 og 95 en undersøkelse av kontinuitetspregete granskoger rundt Oslo (Haugan 1996). Det er her beskrevet tre områder, men av disse er det bare deler av lokaliteten Styggedalen som er kommet med i denne rapporten, de to andre lokalitetene ble ikke prioritert som nøkkelbiotoper i dag. Styggedalen er også beskrevet i (Lindblad 1996). Søk i lav-og sopphebariets sine databaser på rødlistearter ga kun ett treff; den hensynskrevende arten Svarthvit sølvpigg (*Phellodon melaleucus*) på Marikollen. Funnet er imidlertid for unøyaktig angitt til å kunne knytte det til noen biotop.

4. Metode

Definisjoner og forklaringer

Siste Sjanse sin definisjon av nøkkelbiotoper (Haugset m.fl. 1996) er brukt i prosjektet: *Nøkkelbiotoper er områder som er særlig viktige for bevaring av det biologiske mangfoldet fordi de inneholder naturtyper, nøkkelelementer eller arter som er sjeldne i landskapet.* Norsk institutt for skogforskning (NISK) har kommet med en annen definisjon som sammen med Siste Sjanse sin definisjon er lagt til grunn i Levende skog: *En nøkkelbiotop er et avgrenset forvaltningsområde som opprettes for å bevare eller nyskape verdifulle biotoper som ikke ivaretas ved dagens skogbruk* (Gundersen and Rolstad 1998). I denne definisjonen er perspektivet om nyskapning av biotoper forsterket i forhold til i Siste Sjanse sin definisjon.

Nøkkelelementer definerer vi som *elementer i skogen som har stor betydning for arts mangfoldet* (Haugset et al. 1996). Noen eksempler på viktige nøkkelelementer er liggende død ved (læger), stående død ved (gadd), fuktige bergvegger, store steinblokker, spesielt grove trær, hule/avvikende trær, bekk og kilder.

Landskapet er det landområdet som utgjør enheten ved landskapsøkologiske vurderinger. Størrelsen på et landskap er ikke gitt ved et fast antall km², men vil ofte ligge i størrelsesorden 50-300 km². I denne undersøkelsen er det hensiktsmessig å vurdere skogområder i Lørenskog og Rælingen som et landskap.

Restaureringsbiotoper kan defineres som *områder der en ønsker å etablere en nøkkelbiotop som det ikke er tilstrekkelig av i landskapet.* Restaureringsbiotopene skal dekke inn de naturtypene som i dag ikke har nøkkelbiotoper. Dersom nøkkelbiotoper som forvaltningsverktøy skal fungere, må de danne et nettverk i landskapet. Dersom nøkkelbiotoper mangler over store skogsarealer, blir restaureringsbiotoper et middel for å dekke inn de biotoptypene som mangler i nettverket. Restaureringsbiotopene er på grunnlag av naturtype, topografi, skogstruktur, treslags sammensetning og forekomst av nøkkelelementer vurdert til å være de best egnede områdene som fremtidige nøkkelbiotoper.

Signalarter er arter som benyttes for å identifisere skog med høy naturverdi. De brukes til gjenkjenning av bestemte miljøer. Mange signalarter kan være indikatorarter; d.v.s. arter som med sikkerhet stiller spesielle krav til miljøet, og som ofte finnes hvis disse kravene er oppfylt (Gaarder og Haugan 1998). Indikatorverdien for alle signalartene er ennå ikke klarlagt.

Kontinuitet betyr uavbrutt sammenheng. For arters mulighet for spredning og overlevelse er det en klar sammenheng mellom den tidsmessige og den romlige skalaen, i det mulig sprednings-avstand til en art øker med tiden (Gauslaa og Ohlson 1997). Siste Sjanse opererer med ulike typer kontinuitet i skog; i marksjikt, kronesjikt, gamle trær eller død ved. Begrepet innebærer at det har vært stabil forekomst av de ulike skoglige elementer, eller stabile miljøfaktorer over lang tid. For eksempel betyr kontinuitet i død ved at det over et lengre tidsrom har vært jevn forekomst av død ved i alle dimensjoner og nedbrytningsstadier, mens kontinuitet i marksjikt betyr at miljøfaktorer som innstråling, fuktighet, temperaturforhold og jordbunnskjemi har vært stabil over lang tid. Tidsperspektivet er avhengig av skogtypen. Seintvoksende skog med trær som naturlig har svært lang både levetid og nedbrytningstid (for eksempel furuskog) vil bruke mange hundre år på å utvikle kontinuitet i død ved og kronesjikt, mens en ospesuksesjon kan utvikle kontinuitet i løpet av et par hundre år. Vi snakker om at leveransetiden, tiden fram til optimal tilstand for en art eller artsgruppe inntreffer, er forskjellige for ulike naturtyper (Angelstam og Andersson 1997) Brudd i

kontinuitet langt tilbake i tid kan være visket ut i dag, og kontinuiteten vi da observerer er tilsynelatende. Slike områder kan mangle mange arter som finnes i sammenliknbare men helt urørte områder. Siste Sjanse opererer med god, middels og lav kontinuitet. Disse nivåene er av praktiske hensyn i noen grad skalert i forhold til påvirkningsgraden i landskapet.

Kriterier for utvelgelse av nøkkelpiotoper

Følgende kriterier har blitt brukt ved utvelgelse av nøkkelpiotoper:

- Naturtypers sjeldenhet i landskapet
- Forekomst av viktige nøkkelelementer.
- Forekomst av signalarter eller rødlistede arter.
- Biotopens topografiske plassering.
- Biotopens evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold i et aktivt drevet skoglandskap.
- Biotopens plassering i landskapet.

Kriterier for verdisetting av nøkkelpiotoper

Nøkkelpiotoper er områder med spesielle naturverdier. Noen biotoper er spesielt viktige for biologisk mangfold og antas å kunne fylle flere økologiske funksjoner enn andre. Det er slike aspekter, og ikke et ønske om å rangere verdien av det biologiske mangfoldet, som ligger til grunn for verdisettingen av naturtyper. Verdisetting av nøkkelpiotopene følger DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 1999a). I denne modellen sorteres de prioriterte naturtypene i kategoriene viktige (B) og svært viktige (A). I tillegg har Siste Sjanse i likhet med andre aktører valgt å dele opp de viktige områdene (B); B* (lokalt viktig) og B**/B*** (regionalt viktige). For videre diskusjon (Direktoratet for Naturforvaltning 1988, Lian m.fl. 1999).

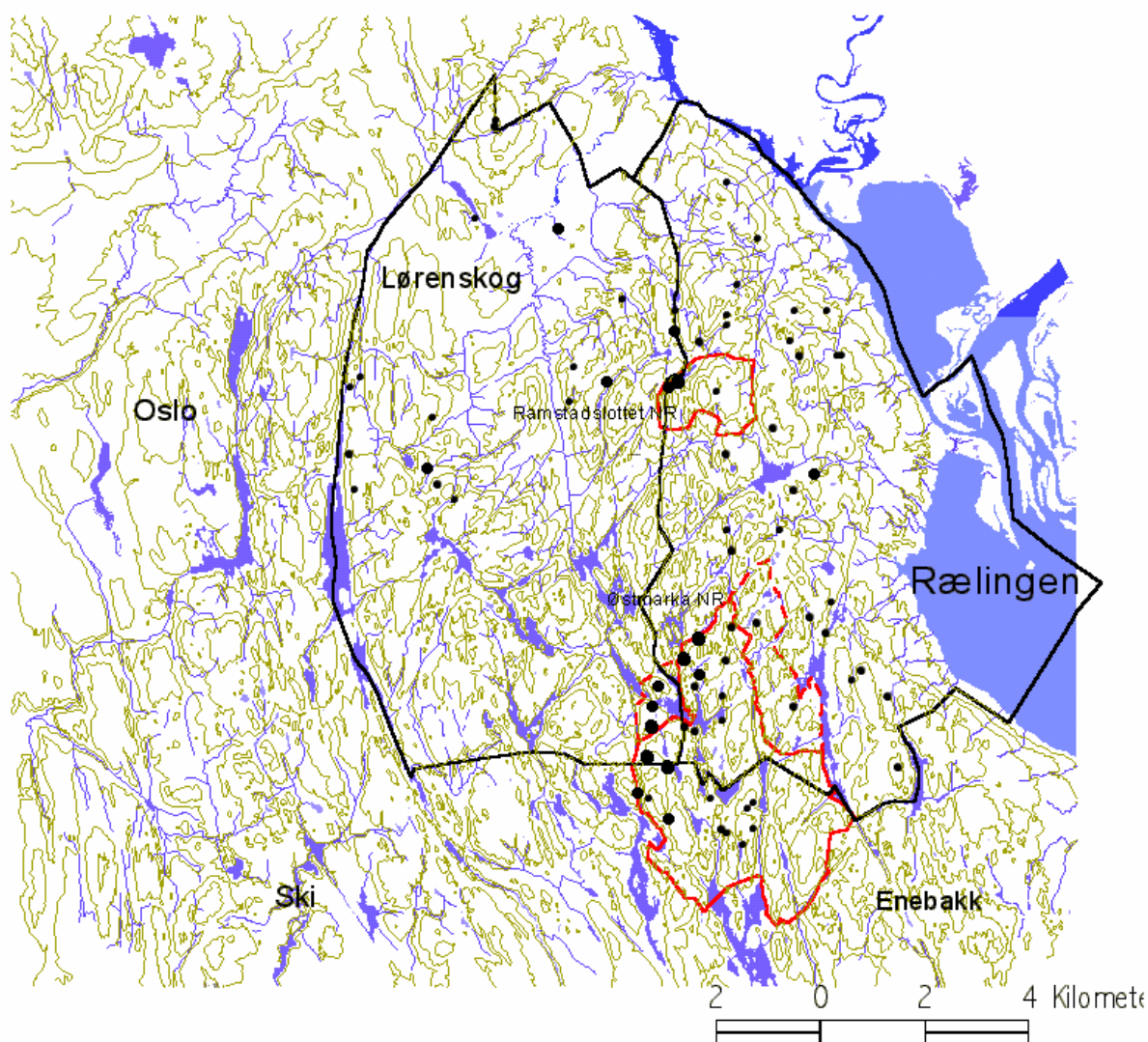
De viktigste kriteriene for verdisetting av de ulike biotopene har i dette prosjektet vært: Skogstruktur, treslagssammensetning, elementrikdom, arrondering, påvirkning og forekomst av signalarter.

Det er vanskelig å verdisetten nøkkelpiotoper uten å ta i betraktning kvalitetene i landskapet. Verdiskalaen er altså relativ. Dette grepet gjøres for å klare å skille mellom biotopkvaliteter i et landskap som har jevnt høye eller jevnt lave kvaliteter.

Se kapittelet verdiprioritering under resultatkapittelet.

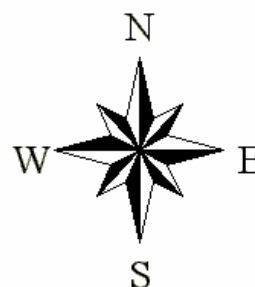
5. Resultater og diskusjon

Nøkkelpotoper i Lørenskog og Rælingen

● Nøkkelpotoper med ulike størrelser

Kartet viser fordelingen av nøkkelpotoper i landskapet i de to kommunene, samt nøkkelpotopene innenfor Ramstadslottet- og Østmarka naturreservater. De minste prikkene er biotoper fra 0-10 daa. De største er mer enn 50 daa stor

Generell skogtilstand og verdier

Skogen i undersøkelsesområdet er generelt hardt påvirket av et intensivt drevet småskogbruk. Den gjenværende gammelskogen er jevnt over forholdsvis ensaldret og med få innslag av nøkkelelementer. Gran og furu dominerer og det er få områder som har innslag av eldre løvskog. Enkelte eldre løvsuksesjoner finnes og noen av disse er valgt ut som nøkkelbiotoper. Noe løvskog inngår i grandominerte biotoper, men dette er svært sparsomt. På mange flater observerte vi bjørk, or og osp som var satt igjen ved hogst. Dette vil i fremtiden ha stor betydning for mange arter knyttet til disse elementene. Gamle ospebestand som består av noen få trær finnes spredt og bør settes igjen ved hogst.

I noen av lokalitetsbeskrivelsene er det angitt at det er kontinuitet i død ved. Denne kontinuiteten er ikke et resultat av lang skoglig kontinuitet, men er et resultat av at enkelttrær til ulike tider, kanskje i forbindelse med plukkhogster, billeangrep eller vindfelling har dødd. Det meste av slike døde trær er dessuten av små dimensjoner. Det er derfor gjort få funn av arter som nettopp er avhengig av lang skoglig kontinuitet for å opprettholde levedyktige populasjoner på sikt. Denne "tilsynelatende" kontinuiteten vil antakelig bli brutt ved at det er lenge til skogen i de fleste biotoper når sammenbruddsfase.

Alle biotopene som er plukket ut er viktige som en brikke i forvaltningen av biologisk mangfold i Østmarka. Alle biotoper har imidlertid et stort potensiale til å utvikle kvaliteter som naturlig hører hjemme her, men som i dag av skoghistoriske grunner er en mangelvare. Det er viktig at elementer som død ved og grove trær får utvikles for på sikt å kunne huse arter som er avhengig av slike elementer. Naturreservatene er heller ikke fulle av arter, de er også påvirket av skogbruk for en tid siden. Nøkkelbiotopene rundt reservatene vil derfor være viktige sprednings "korridorer" for arter som på sikt kan spre seg inn i reservatet.

Verdiprioritering

Det er ikke noen biotoper i undersøkelsesområdet som kan betegnes som svært viktige (A områder i følge DN sine kriterier). Det er også forholdsvis få biotoper som får B verdi (regionalt viktige, 2*). De fleste biotopene havner i kategorien C (lokalt viktige, 1*). Områder med en * ligger svært nære opp til å måtte betraktes som restaureringsbiotoper. C biotopene vil kanskje kunne erstattes av andre biotoper i landskapet, mens B biotoper vanskelig vil kunne erstattes med andre biotoper i landskapet.

Nøkkelbiotoper: antall, areal og typer

Nøkkelbiotopene i de to kommunene er fordelt på 7 ulike naturtyper som vist i Tabell 1. Nøkkelbiotopene dekker et totalt areal på ca. 290 daa i Rælingen og ca. 225 daa i Lørenskog. Dette utgjør henholdsvis 1,2% og 1,3 % av det totale arealet som er registrert i de to kommunene. Bonitetsfordelingen i prosjektområdet er som vist i tabellen under.

Kommune	Høy bonitet (daa)	Middels bonitet (daa)	Lav bonitet (daa)	Totalt
Rælingen	5932	11920	6306	24158
Lørenskog	7274	6237	3437	16948

Biotopstørrelsen varierer fra 3 til 30 daa med et gjennomsnitt på 11,2 daa. Granskog er hyppigst representert, men det er også inkludert en del skrinnere furuskog og gran-svartorsumpskog.

Nøkkelbiotoper i landskapet

Det aktuelle landskapet som kvalitetene i undersøkelsesområdet er målt opp i mot kan grovt regnes som følgende kommuner: Oslo (sør), Oppegård, Ski, Ås, Enebakk, Lørenskog og

Rælingen. I dette området er skogen jevnt over aktivt utnyttet. Videre er topografi, geologi og tilgjengelighet rimelig likt for alle kommunene. Innenfor dette området eksisterer det i dag ett barskogsreservat: Østmarka naturreservat, samt at det foreligger forslag på å opprette Ramstadslottet naturreservat (Korsmo og Svalastog 1993). Det finnes enkelte mindre reservater som inkluderer en del løvskog. Det er kun Ski kommune av de syv ovennevnte kommunene som har gjennomført en helhetlig registrering av nøkkelibiotoper. For geografisk fordeling av reservater og nøkkelibiotoper se figur over

Veien videre

Enkelte typer som naturlig hører hjemme i landskapet som eldre løvsuksesjoner og flommarksområder (Losbydalen) bør prioriteres gjenskapt i fremtiden. Dette er naturtyper som huser et rikt mangfold av arter, men som i dag er uvanlig i skogbildet.

Etter hvert som ny kunnskap fremkommer bør det sees på om de områdene som er plukket ut er tilstrekkelig for å sikre det biologiske mangfoldet i undersøkelsesområdet. Det er i alle fall svært viktig at disse suppleres med aktiv gjenskaping av flerbrukselementer i den resterende delen av landskapet. Gjensetting av evighetstrær, kantsoner, løvholt m.m.

6. Forklaringer til faktaarket som er brukt for hver biotop

Biotopnr, Stedsnavn, kommune

NATURTYPE / (TYPER I PARENTES ER KUN SPARSOMT REPRESENTERT)

Inventør:	Personen som har registrert og vurdert området i felt.
Registrert, dato:	Dag måned og år da feltobservasjonene ble utført.
Prioritering:	Inventørens forståelse av biotopens verdi for biologisk mangfold i dag. Biotoper med en * skiller seg bare i mindre grad ut fra andre hogstklasse V bestand. Kunne også vært betegnet som restaureringsbiotop. Biotoper med to ** har kvaliteter som gjør det vanskelig å erstatte de med andre biotoper i landskapet. Se ellers diskusjonen
Areal:	Arealet til biotopen, eksklusive buffersonen. Ikke beregnet digitalt.
Bestands-ID:	Gnr/Bnr – bestandsnumre ; Gjentas hvis flere grunneiere. Grunneiere som kun er omfattet av buffersoner er også tatt med her.
Kartblad(M711):	Angir aktuelt kartblad i M.711 serien, 1: 50.000
UTM-koordinater (WGS):	Angir 100 km rute og kartkoordinater i kartdatumet WGS 84. De seks koordinatene angir beliggenheten av biotopen sitt senter med 100 meters nøyaktighet.
Økonomisk kart (1:5.000):	Angir på hvilken karttype biotopen er avgrenset.

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Angir høyden over havet og det er forsøkt og gi en beskrivelse av biotopens yttergrenser.

VEGETASJON

Angir de viktigste vegetasjonstypene for å si noe om hvilket potensiale det er i biotopen for å huse ulike typer arter og elementer. En lavskog har et helt annet potensiale enn en høgstaudekog med tanke på hvilket arts mangfold som har muligheten til å etablere seg. Dominerende treslag er nevnt sammen med en oppstilling av øvrige treslag som ble registrert.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Her er skogens sjiktning vurdert som god, middels eller liten. Dette gjenspeiler trærne sin alders- og dimensjonssammensetning. En biotop med god sjiktning vil ha trær i ulike aldersfaser og dimensjoner og dermed oppta ulike høydenivåer i biotopen. En sjiktet skog gir grunnlag for en kontinuerlig tilgang på nøkkelementer som f. eks død ved i ulike aldersfaser. Dette er med på å opprettholde et stabilt fuktig klima i biotopen da luftgjennomstrømningen er lavere enn i en ensjiktet skog. Det er videre beskrevet de ulike nøkkelementene som befant seg i biotopen, se mer i kapittelet om kriterier for utvelgelse på dette temaet. Til slutt er det angitt om det er observert spor etter gamle hogster i biotopen. Dette er gjort ved å observere gamle stubber.

INTERESSANTE ARTER

Her er de ulike signalartene som ble funnet i biotopen ramset opp. Andre interessante arter er også tatt med.

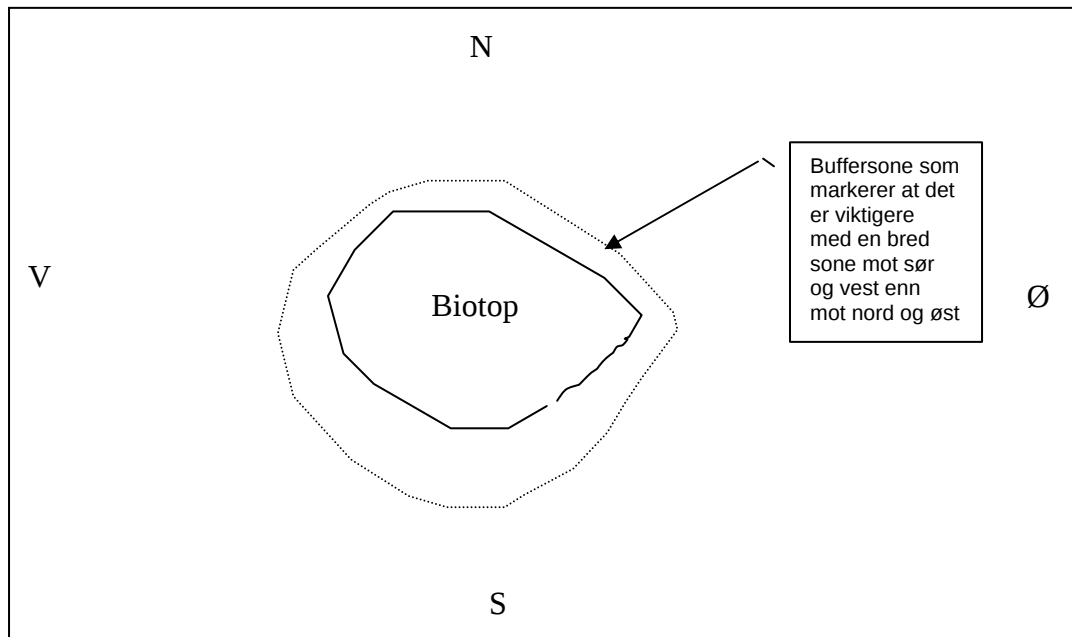
BIOTOPVURDERING

Her er det forsøkt og gi en kort begrunnelse for biotopens viktighet i landskapet. Hovedbegrunnelsen for alle biotopene er for så vidt den samme i det de er viktige for å ivareta det biologiske mangfoldet i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Her er det beskrevet hvilken forvaltningsstatus biotopen bør ha. Som regel er det ikke-hogst som er gjeldende da det er kontinuitetsbiotoper som er mangelvare i landskapet. Det er videre beskrevet hvorvidt biotopen bør omslutes av en buffersone. Der det står at det skal opprettes en standard buffersone skal det settes igjen en 30 meter bred rand rundt biotopen hvor 50 % av volumet til enhver tid skal stå igjen. Alle lauvtrær bør settes igjen i denne sonen sammen med døde og døende trær og vindsterke trær som vil ha bedre sjanse til tåle en åpning i skogen. Det kan vurderes om man skal ta ut suksessivt flere trær etter hvert som man nærmer seg ytterkanten av buffersonen. Der skogen er naturlig åpen (ikke hogstflater) kan det lempes på kravene til buffersone. Dette gjelder også der grensene er trukket på skarpt avsatte kanter hvor det ofte er anbefalt å sette igjen en randsonesone til kant på 10 meter. Buffersoner rundt biotopgrenser som vender mot sør til vest er viktigere enn buffersoner mot nord og øst. Sørvendte biotoper har større behov for buffersoner enn nordvendte biotoper, osv. Buffersoneene er ment å skulle øke arealet som ikke påvirkes av de store forandringer i ulike typer miljøfaktorer (vind, lys, temperatur) som skjer når man hogger rundt biotopen

Figur 5: Eksempel på hvordan en buffersone rundt en biotop kan se ut.

7. Nøkkelbiotoper i Rælingen

7.1 Seteråsen, vest for Gjeddevann - Rælingen kommune

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Ingunn Løvdal

Registrert, dato: 27.09.98

Prioritering: *

Areal: ca. 20 daa

Bestands-ID: 79/1 - 28

Kartblad(M711): Fet 1914 I

UTM-koordinater (WGS): PM 176 350 (senter)

Økonomisk kart (1:5.000): Nordbysjøen CR 043-5-1

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog med gran som hovedtreslag. Det finnes noe bjørk og innslag av furu, osp, rogn og selje.

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i Seteråsens østskråning, 2-300 meter vest for Gjeddevann. Biotopen er avgrenset av noe eldre skog i vest, mens skogen i sør og øst er ung eller nylig hogd.

Avgrensingen følger disse bestandsgrensene. Området ligger 295-330 m.o.h.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med god spredning. Det er forholdsvis store mengder med død ved i nedbrytningsstadier 1 og 2, mens det er sparsomt med død ved i stadie 3. Mesteparten av lægrene lå i kantsonen mot ung skogen, ellers spredt over hele biotopen. Noe død ved i alle nedbrytningsstadier av osp, selje og bjørk. Det ble gjort enkelte funn av hengelvass på trær, noen store steiner og en høystubbe av osp ble registrert. Det var mye gadd av gran i biotopen. En god del hogstspor ble funnet og nøkkelbiotopen har ikke lang skoglig kontinuitet.

INTERESSANTE ARTER

Det ble gjort enkelte funn av signalarter som indikerer en svak skoglig kontinuitet: granrustkjuke, hyllekjuke, piggbroddsopp og lungenever

BIOTOPVURDERING

Biotopen har kvaliteter som er mer og mindre sjeldne i landskapet. Til tross for at biotopen ikke har optimal arrondering har biotopen potensiale som en funksjonell kontinuitetslomme på lengre sikt.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst da verdiene knyttet til den er avhengige av lang kontinuitet. Det bør settes av en 30 meter bred buffersone hvor volum tilsvarende 50% av den hogstmodne skogen til enhver tid skal stå igjen. Flersjiktning og løvinnslag skal opprettholdes og fremmes.

7.2 Vesledammen-sør

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Ingunn Løvdal
Registrert, dato: 24.09.98
Prioritering: *
Areal: ca. 13 daa
Bestands-ID: 79/1 - 23 og 24

Kartblad (M711): Fet 1914 I
UTM-koordinater (WGS): PM 174 364 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Nordbysjøen CR 043-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i bratt nord og østvendt skråning som strekker seg fra sørenden av Vesledammen og sør og vestover mot kolle. Grenser til ung skog på alle sider. En liten teig med skog i H.kl III danner grense mot vannet. Biotopen ligger fra 220-270 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog og dominerende treslag er gran med noe bjørk og innslag av furu, osp, gråor og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Skogen kan ikke sies å være kontinuitetspreget, men hadde noe død ved i alle nedbrytningsstadier, særlig i tidlig fase. Det var en del grangadd og innslag av bergvegger, store steiner og hengelav på trær. Det var mange spor etter gamle hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble kun funnet en signalart i biotopen: piggbroddsopp.

BIOTOPVURDERING

Bortsett fra en noe større mengde med død ved enn ellers i landskapet er ikke dette en granskog som inneholder kvaliteter som er sjeldne i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Fremtidige kvaliteter er knyttet til lang skoglig kontinuitet. Biotopen bør derfor settes av til ikke-hogst. Det bør settes av en standard buffersone rundt biotopen.

7.3 Svarttjern-sør

GAMMEL GRANSKOG, (LAUVSUKSESJONER)

Inventør: Ingunn løvdal
Registrert, dato: 23.09.98
Prioritering: *
Areal: ca. 10 daa
Bestands-ID: 82/9 - 26

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 167 367 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Nordbysjøen CR 043-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Østvendt bratt skråning ned mot den sørlige delen av Svarttjern, med tilhørende øst-vest gående kløft i sør. Biotopen ligger fra 240-270 m.o.h.

VEGETASJON

Biotopen hadde variert vegetasjon. Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog, men med innslag av røsslyng- blokkebærskog, bærlyngskog, småbregneskog og lågurtskog. Dominerende treslag er gran, men med gode innslag av furu, bjørk, osp, gråor og rogn. Det ble også registrert noe selje, einer og trollhegg.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med god spredning og hadde læger av gran i alle nedbrytningsstadier dog aller mest i tidlige faser av nedbrytning. Det var en del grangadd, og mindre innslag av store steiner, bergvegger, samt litt hengelave på trær. Kløfta i vest er fuktig og noe forsumpet og huser noe gråor sammen med gran. Begynner å bli litt dimensjoner på bestandet i kløfta. I økologisk forstand er skogen forholdsvis ung og den skoglige kontinuiteten er kort. Det finnes en god del spor etter gamle hogster på lokaliteten.

INTERESSANTE ARTER

Det ble funnet noen signalarter som indikerer en hvis kontinuitet i død ved: Svartsonekjuke (dødt fruktlegeme), granrustkjuke, hyllekjuke og blåkjuke.

BIOTOPVURDERING

Variert biotop som har enkelte kvaliteter som er sjeldne i landskapet og som har gode muligheter til å bli en kontinuitets-lomme på noe lengre sikt.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes igjen standard buffersoner rundt hele biotopen.

7.4 Svarttjern-øst

GAMMEL GRANSKOG, (GAMMEL FURUSKOG)

Inventør:	Ingunn Løvdal
Registrert, dato:	24.09.98
Prioritering:	*
Areal:	ca. 15 daa
Bestands-ID:	81/8 – 3 (deler) og 81/3,20 – 42 (deler)
Kartblad(M711):	Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS):	PM 169 369 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000):	Myrdammen CR 044-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger ca. 200 meter øst for nordenden av Svarttjern og inkluderer kolle samt nord og øst skråningen hos denne. Grenser mot yngre skog i nord, øst og delvis i sør og mot eldre skog i vest. Biotopen ligger fra 250-283 m.o.h.

VEGETASJON

Vegetasjonen domineres av bærlyng- og blåbærskog hvor dominerende treslag er gran i skråningen og furu på toppen. Det er også et markert innslag av bjørk i biotopen, samt noe osp og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Biotopen har relativt variert topografi med noen små søkk. Stedvis en del død ved i tidlige nedbrytningsstadier, samt en del gadd av gran. Det ble registrert enkelte trær med noe hengelaver og noen hogstubber av gran og bjørk. Det var jevnt med gamle hogstspor i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Følgende arter av signalarter ble funnet: granrustkjuke (3), duftskinn, hyllekjuke (3).

BIOTOPVURDERING

Biotopen er ikke spesielt kontinuitetspreget, men har en høyere tetthet av død ved enn mange andre bestand i landskapet. På sikt vil man kunne skape verdier som ikke vil kunne ivaretas i et aktivt skjøttet skoglandskap.

ANBEFALTE HENSYN

Området bør settes av til ikke-hogst da det er verdier knyttet til et fremtidig kontinuitetsmiljø det er ønskelig å gjenskape. Standard buffersoner bør brukes rundt hele biotopen bortsett fra mot den naturlig lysåpne furukollen.

7.5 *Myrdammen-sør*

GAMMEL GRANSKOG / RASMARKSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 16.09.98
Prioritering: *
Areal: ca. 14 daa
Bestands-ID: 83/36 – 1, 2, 3 og 30

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 162 376 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Myrdammen CR 044-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i østvendt skråning rett vest for sørøst enden av Myrdammen. Den er avgrenset av steile skrenter i vest og av bekk og strømlinje i øst. Biotopen omfatter rasmark og flatere parti mot vest. Biotopgrensene bør gå på østsiden av bekken på toppen av kolle. Biotopen ligger fra ca. 200-240 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype utenfor blokkmarka er blåbærskog, men det er innslag av småbregneskog enkelte steder. Dominerende treslag er gran, men med innslag av en del bjørk noe selje, hassel og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var rimelig godt sjiktet og hadde en variert utforming med ganske tørr ur i vest og flatere fuktigere partier ned mot bekk og lite tjern. Det var innslag av en del død ved vesentlig i tidlige nedbrytningsstadier. Det var noe hengslav på trærne og biotopen var rikt på blokkmark og finere rasmark. Tykt mosedekke på steinene nederst i biotopen. Stor innslag av bergvegger øverst og lengst vest. Mange av trærne som står i selve ura vokser seint og er nok forholdsvis gamle. Her ble det også registrert noen eldre læger som vitnet om en viss kontinuitet i død ved. Det var spredte spor etter hogst i de flatere partiene av biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble kun gubbeskjegg registrert.

BIOTOPVURDERING

En av få større rimelig intakte rasmarker i landskapet og den eneste av denne typen som er blitt vurdert som nøkkelbiotop.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke-hogst da dagens- og fremtidens kvaliteter i biotopen er knyttet til et stabilt skogmiljø over tid. Det bør settes av standard buffersone rundt biotopen bortsett fra på toppen av stupene. På toppen av stupene bør enkelttrær av furu settes igjen som evighetstrær.

7.6 Isdalen

GAMMEL GRANSKOG / GRANSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 07.08.98
Prioritering: **
Areal: ca. 15 daa
Bestands-ID: 83/10 – 32 og 33

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 159 379 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Myrdammen CR 044-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen består av mindre dal og dens dalsider og starter fra hogstkant ca. 300 meter nord for Isdalsvika i Nordbysjøen. Nordgrensen går ved nylig hogd bestand sørøst for Tjuvstuåsen. Biotopen ligger fra ca. 250-285 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er blåbærskog med godt innslag av gransumpskog, småbregne- og lågurtmark. Dominerende treslag er gran, men med en del furu i øst og bjørk og osp. Gråor, rogn og selje var også representert.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var stedvis rimelig godt sjiktet. Det var stedvis rikelig med død ved av gran vesentlig i tidlige stadier av nedbrytning, men og noen godt nedbrutte læger var til stede. De største lægrene målte ca. 40 cm i diameter. Det var død ved i alle nedbrytningsstadier av bjørk, selje, rogn og osp. Det var stedvis en del gadd av gran, enkeltgadd av bjørk og rogn. En osp målte 60 cm i diameter og hadde grov sprekkebark og spettehull. Det var noe blokkmark/rasmark, store steiner og en god del bergvegger hvor noen var overhengende. Det var lite hengelaver på trærne. Det renner en mindre bekk gjennom dalen og det var antydninger til sokkeldannelse i gransupen. Det ble registrert en del gamle stubber spredt i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert gammelgransláv

BIOTOPVURDERING

En variert biotop med rimelig god arrondering som på sikt vil kunne bli meget viktig biotop for bevaring av kontinuitetsavhengige barskogsarter.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen anbefales satt av til ikke-hogst da lang skoglig kontinuitet vil være et av de viktigste kriteriene for å ivareta mangfoldet her på sikt. Det anbefales etablert standard buffersoner rundt hele biotopen for å unngå store fuktighetsforstyrrelser ved fremtidige hogster. Dette er særlig viktig mot sør og vest.

7.7 *Myrdammen-nord*

RASMARKSKOG / GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 07.08.98
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: 83/36 – 10 og 11

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 163 382 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Myrdammen CR 044-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger 150 meter rett vest for badeplassen ved Myrdammen, 210-230 m.o.h
Biotopen ligger i østvendt skråning og bør også inkludere den fuktige sumpskogen i bunn av skråninga.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er ulike rasmarkstyper og høgstaude vegetasjon nede i den mindre dalbunnen. Det er også en del innslag av rikere lågurtvegetasjon. Gran dominerer, men det var en del gråor i dalbunnen, samt noe rogn, bjørk, lind, hassel og selje i skråninga.

SKOGSTRUKTUR – NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med til dels god spredning. Det finnes en noe død ved av gran i skråninga, men bare i tidlige nedbrytningsstadier. Noe lauvtrekøyer finnes og det var en del østvendte bergvegger og store mosedekte steiner

INTERESSANTE ARTER

Det ble funnet noen signalarter av karplanter og moser i biotopen: Blåveis, vårerteknapp og krusfellmose på bergveggene. Det ble også registrert ormetelg og tysbast noe som tyder på en rik jordbunnstype i dalen.

BIOTOPVURDERING

Variert biotop med mange krevende karplanter og rike bergvegger. Frodig sump og en del nøkkelelementer. Eneste sted hvor det er funnet lind av en hvis størrelse. Lind formerer seg kun vegetativt i Norge i dag. Lindepopulasjoner er derfor isolerte og kommer ikke naturlig tilbake dersom de blir fjernet.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke hogst. 20-30 meter øst for den lille dalen kan det tas ut opp til 50% av virket for å opprettholde en rimelig lysåpen biotop. De trærne som bli satt igjen ved første hogst må få stå igjen i biotopen som evighetstrær.

7.8 Nordre Bjørntjern - nord

GAMMEL GRANSKOG / RASMARKSKOG / (GRANSUMPSKOG)

Inventør:	Terje Blindheim
Registrert, dato:	07.08.98
Prioritering:	*
Areal:	ca. 20 daa
Bestands-ID:	87/3 – 46 og 87/12 – 11, 12 og 13
Kartblad(M711):	Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS):	PM 144 392 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000):	Morterudvann CQ 044-5-4 og Djupdalen CQ 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Området ligger i markert dal 200 meter nord-nordvest for Nordre Bjørntjern. Den er avgrenset av flatere parti i vest og mot H.kl. IV og noe lavere bonitet (Bestand 45) i øst. Biotopen ligger fra ca. 245-285 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er blåbær- og høgstaudeskog med mindre innslag av lågurtskog og gransumpskog. Gran dominerer som treslag, men det er markerte innslag av bjørk, osp, gråor, rogn og selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet, men med liten spredning. Det er noe død ved av gran i tidlige nedbrytningsstadier, men de sterkt nedbrutte lægrene mangler. Noen læger av lauvtrær i tidlig nedbrytningsstadier. Det ble registrert en del gadd av gran og enkeltgadd av rogn. Noen grove trær av gran og osp, en del rasmark, bergvegger, store steiner, noen få høgstubber, en spettehekking og litt hengelav på trær. Ospene hadde grov sprekkebark. Det går en bekk gjennom dalen. Det var jevnt med hogstspor i hele biotopen. Det går en rødmerket skiløype gjennom dalen og i den forbindelse var det en del avkappede læger.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert gammelgranslav som var vanlig i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Fuktig, høyproduktiv dal med en del nøkkelementer. Det er denne skogtypen som har vært hardest drevet opp gjennom historien og som det derfor finnes lite igjen av med rimelig gode kvaliteter.

ANBEFALTE HENSYN

Det er ikke behov for skjøtselstiltak i biotopen og den anbefales satt av til ikke-hogst. Det bør settes av standard buffersoner rundt hele biotopen.

7.9 Øst for Jaersetervangen

GAMMEL GRANSKOG / GRAN-SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim og Anders Gunneng
Registrert, dato: 10.07.98
Prioritering: *
Areal: Ca. 10 daa
Bestands-ID: 86/10 – 38 ; 86/11 – 19 ; 87/3 - 33

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 153 396 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Djupdalen CQ 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i og i tilknytning til bratt kløft ca. 300 meter rett øst for Jaersetervangen, 260-285 m.o.h. Biotopen er avgrenset av sti og enden av sumpskog i nord, hogstflate i sør, på toppen av stup i vest og på toppen av skrent i øst.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper utenfor sumpskogen er rik blåbærskog og småbregneskog. Dominerende treslag er gran, men med en god del svartor i sumpskogen i nord.

SKOGSTRUKTUR – NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var en del læger av gran i tilknytning til kløfta i sør. Her var det også rikelig med bergvegger og enkelte store steiner, samt en bekk. Sumpskogen hadde en brukbar grunnvannsstand. Det var spor etter flere gamle hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Variert biotop med sump og ordinære granskogskvaliteter. Noe død ved og en gunstig topografi med tanke på biotopens størrelse.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes igjen en standard buffersone mot sør og sørøst. På toppen av stupene i vest bør det settes igjen en rand på 10 meter fra kanten.

7.10 *Fellemyra-nord*

GAMMEL GRANSKOG / SVARTORSUMPSKOG / GAMMEL FURUSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 10.07.98
Prioritering: **
Areal: ca. 20 daa
Bestands-ID: 88/2 – 8 og 10; 87/7, 8 og 11 – 33 + imp; 87/3 - 17

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 156 404 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Tveiter CR 044-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i sørvendt skråning nordvest for Fellemyra, ca. 300 meter sør for østenden av Ramstadsjøen. Biotopen er avgrenset av myr/sump i sør, furukolle i nord og eldre granskog og hogstflater i vest og øst. Biotopen ligger fra ca. 270-305 m.o.h.

VEGETASJON

Biotopen er variert i vegetasjonssammensetningen med svartorsump i sør, innslag av blåbær-, småbregne-, storbregne- og lågurtskog i skråninga og med fattigere vegetasjonstyper opp i furuskogen. Dominerende treslag er gran, men med et rikt innslag av furu på kollen og svartor i sumpskogen. Andre treslag var bjørk, osp, gråor, rogn, einer og selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten til stor spredning. Det var død ved av gran i alle nedbrytningsfaser, dog minst i tidlig fase (noen litt grove). Det var død ved av selje (2 grove) og osp samt noe av furu. Det var gadd av gran, furu og bjørk. Det var stående grove trær av gran, bjørk, osp, svartor (30.40cm) og selje. Det var mye bergvegger, store mosekledde steiner og noe hengelav på trærne. Enkelte gran og seljer hadde antydning til grovere bark og noen av trærne i sumpen hadde 0,5 til 1,5 meter høye sokler. Det var et revehi ned mot sumpen i øst som antakelig har vært i bruk i år. Det var et lite privat brudd i en mindre kvartarsåre rett nord for revehiet. Enkelte funn av gamle hogster ble funnet.

INTERESSANTE ARTER

Det ble funnet noen signalarter og andre interessante arter av karplanter, moser og lav som indikerer en viss skoglig kontinuitet og et fuktig og rikt jordsmonn: Vårerteknapp, korallrot, blåveis, kystjammemose, krusfellmose, gammelgranslav, og stiftfiltlav. Se liste for karplanter.

BIOTOPVURDERING

En variert biotop som fanger opp mange naturtyper på et lite område. Mange verdifulle elementer som er sjeldne i landskapet. En del av granskogslia mot vest har ikke de samme gode kvalitetene hele veien, men det ville være uheldig og kutte en såpass liten søvendt biotop midt i skråninga.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes av standart buffersoner rundt hele.

7.11 Korpåsen

GAMMEL GRANSKOG / RASMARKSKOG / GAMMEL FURUSKOG / (GRANSUMPSKOG)

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 15.07.98
Prioritering: **
Areal: ca. 30 daa
Bestands-ID: 88/2 – 1 og 2; 87/7,8,11 – 64 og 65; 89/4 – 6, 7 og 8

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 160 407 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Tveiter CR 044-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i østskråningen til kollen som er omtalt som Korpåsen på økonomisk kartverk. Nordøst for Fellemyra, ca. 500 meter øst for Ramstadsjøen og 400 meter nordvest for Lintjenn. Biotopen er avgrenset av furukolle og skinnere granskog på toppen og hogstmoden granskog på andre siden av dal sør i biotopen. Mot grøft og kolle i nordøst. Lokaliteten strekker seg fra 210-280 m.o.h.

VEGETASJON

Biotopen hadde en variert vegetasjonssammensetning fra skrinne furukoller via tørrere blokkmark med lågurtvegetasjon til fuktigere sumpskogspartier med høgstaudevegetasjon i bunn av skråning og i dal i sør. Dominerende treslag er gran og furu, men med innslag av en del bjørk, gråor, osp, hassel, einer og selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten til god spredning. Det var mye død ved av gran i tidlige nedbrytningsstadier sør i biotopen (noen grove), men det var også enkelte mer nedbrutte læger. Det var ett grovt ospelæger og noe død ved av bjørk. Det var mange tørrtrær av gran særlig i tilknytning til deler av skråningen. Det var også gadd av furu og osp. Enkeltrær av gran og furu var rundt 50 cm i diameter. Det var en grov osp med sprekkebark og enkelte spettehull i biotopen, en del rasmark, flere bergvegger, enkelte store steiner og en del hengelav på trær. Det var enkelte høgstubber av gran og det rant en mindre bekk i dal. Det var en del gamle hogstspor.

INTERESSANTE ARTER

Det ble gjort funn av to signalarter som indikerer skoglig kontinuitet; duftskinn og kystjåmnemose. Noen skog med lang kontinuitet er dette dog ikke. Det ble gjort funn av blåveis, fagerklokke og liljekonvall noe som tyder på et rikere jordsmonn i deler av biotopen. Det ble registrert ett hønsehaukreir i biotopen og det ble observert to ungfugler i tilknytning til reiret.

BIOTOPVURDERING

Variert biotop med mange elementer og en rimelig sluttet skog i deler av biotopen. Viktig biotop for hønsehauk som også er avhengig av at resten av landskapet rundt reiret ikke drives for hardt (referanse til artikkel).

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i hele biotopen og det bør settes igjen standard buffersoner. Buffersoner er særlig viktig mot de fuktigere skogpartiene i tilknytning til dal og flatere parti i øst. I vest trengs kun buffersone mot sluttet granskog.

7.12 Hektnerhøgåsen-sør

GAMMEL GRANSKOG - LÅGURTTYPE

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 07.07.98
Prioritering: *
Areal: ca. 12 daa
Bestands-ID: 92/6 – 17 og 18 ; 92/1 - 24

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 152 413 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Djupdalen CQ 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger ca 200 meter rett sør for Hektnerhøgåsen i sør-sørvestvendt skråning, 310-350 m.o.h. Biotopen er avgrenset av kolle i øst flattere parti mot sør og sørvest.

VEGETASJON

Lågurtvegetasjon med hengeaks, blåveis og liljekonvall er dominerende vegetasjonstype i biotopen og i skråningen fra Hektnerhøgåsen og et stykke nedover generelt. Dominerende treslag er gran, men det er et godt lauvtreinnslag og noe furu.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med rimelig god spredning. Det er lite død ved, men enkelte gadd av gran.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Biotop som skiller seg ut ved sin vegetasjonsutforming. Sørvendte varme liewe i kombinasjon med døde og døende gran og lauvtrær er særlig viktige med tanke på mangfoldet av insekter og noen lavarter.

Flere andre områder i denne lia har lignende kvaliteter, men jeg har kun valgt ut et området som bør få utvikle seg fritt. Dersom Levende skog standarden, om at det skal settes igjen hvertfall ett evighetstre per daa følges, vil dette bidra ytterligere til på sikt å skape elementer som mange arter er avhengige av.

ANBEFALTE HENSYN

Det bør ikke utføres hogst i biotopen. Buffersoner er ikke nødvendig da denne typen er forholdsvis naturlig lysåpen.

7.13 Høgåsen-nord

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 07.07.98
Prioritering: *
Areal: 18 daa
Bestands-ID: 97/10 – 29, 30, 31 og 32

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 157 430 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Området ligger nord for Høgåsen ca. 1 km nord for Trestilen. Biotopen ligger i nord-sørgående dal som er vid i sør og brattere og smalere i nord. Det ligger en myr omtrent midt i biotopen. Lokaliteten ligger fra 275-305 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog og delvis småbregneskog. Dominerende treslag er gran. Noe furu på kollene i sørvest og nordvest, innslag av bjørk, osp, gråor og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen i og rundt nøkkelbiotopen var rimelig godt sjiktet. Det var noe læger av gran i alle nedbrytningsstadier, mens det var lite død ved av lauvtrær. Det var noe grangadd i biotopen. Det var noen bergvegger i sør og nord og enkelte trær med hengelave. Det ble registrert flere hogstspor jevnt utover i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble kun registrert en signalart i området som er knyttet til skog med høyere luftfuktighet: kystjamnemos.

BIOTOPVURDERING

Biotopen skiller seg kanskje ikke mye ut fra naturlig forynget skog ellers i landskapet, men den har en del elementer og er godt arrondert rundt et fuktig myrparti og danner en fin enhet i landskapet. Deler av biotopen ligger på grensen til å måtte defineres som en restaureringsbiotop.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i hele biotopen og det bør settes av standard buffersoner rundt hele.

7.14 Brenndammen-øst I

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 08.07.98
Prioritering: *
Areal: ca. 10 daa
Bestands-ID: 97/1,4,9 – 31 og 32; 96/7 – 4 og 12

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 164 430 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Ligger 200 meter rett øst for Brenndammen i enden av liten dal. Ligger rett vest for Svartorsumpskog (nr. 14). Biotopen ligger fra 215-230 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er småbregneskog i helningene og høgstaudeskog i de fuktigste partiene. Dominerende treslag er gran, men med en del innslag av bjørk og svartor.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var flere forholdsvis grove læger av gran i alle nedbrytningsstadier, samt noe gadd av gran. Det forekom en del bergvegger og enkelte store steiner. Det renner tidvis en liten bekk gjennom biotopen. Grantrærne begynte og bli ganske grove.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert kystjåmnemose.

BIOTOPVURDERING

Godt avgrenset biotop med en del kvaliteter i dag og med stort potensiale for bevaring av biologisk mangfold i framtida. Representerer den vegetasjonstypen som er og alltid vil bli hardt utnyttet.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke-hogst. Det bør etableres standard buffersone mot den flatere skråningen mot nordvest, nordøst og i selve dalen. På brattkantene bør det settes igjen et belte på 10-15 meter fra kanten og innover.

7.15 Brenndammen-øst II

GRAN-SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 08.07.98
Prioritering: **
Areal: ca. 3 daa
Bestands-ID: 96/7 – 3; 97/1,4,9 - 30

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 165 430 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Avlang svsartorsumpskog som bare er noen meter bred. Biotopen ligger i smal grunn kløft 300 meter rett øst for Brenndammen. I sør starter biotopen i enden av hogstflate og den slutter der kløften vider seg ut i nord. Biotopen ligger ca. 220 m.o.h. *Kartfestelsen må korrigeres etter nyere bestandskart!*

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er forholdsvis rik svartorsumpskog i bunn av kløfta med ganske ren bestand av svartor. På kantene er det blåbærskog vesentlig med gran, men også noe furu. Det er innslag av bjørk og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet, men med liten spredning og alderssammensetning. Det var lite død ved, men enkelte læger av gran og lauv ble registrert. Det var en god del bergvegger langs hele biotopen og noe hengelav på trær. Det var en forholdsvis høy grunnvannstand, men kun lite utviklede sokler på svartora.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke funnet noen spesielle arter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Godt avgrenset, ugrøftet sumpskog som er sjelden i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Det bør ikke hogges i biotopen. Kollene på hver side (10-15 meter) bør innlemmes i biotopen da denne i seg selv er svært smal. Utover dette vil en plukkhogst rundt biotopen være fordelaktig for å hindre en fullstendig kollaps av gran i en liten og smal biotop

7.16 *Holtbreimåsan*

GAMMEL GRANSKOG / GRAN- BJØRKESUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 03.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 4 daa
Bestands-ID: 98/4 - 4

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 155 433 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger rett nord og øst for Holtbreimåsan i tilknytning til sørvendt skråning. Er avgrenset av liten nedløpende kant fra sørøst til sørvest og store steiner i vest. Flate mot øst. Den sørvendte skråningen nord i biotopen er med i biotopen. Biotopen ligger ca. 300 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er blåbærskog og gran/bjørkesumpskog. Dominerende treslag er gran med noe furu, bjørk, gråor og svartor knyttet til de fuktige partiene. Rogn ble også registrert.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var rimelig godt sjiktet og ganske åpen grunnet sumpen og det store antallet trær som har, eller er i ferd med å falle. Det var mye død ved av gran i flere nedbrytningsstadier samlet på et mindre område sør for sumpen. Mange grangadd og noen høystubber i samme begrensa område. Det var enkelte gadd av or og bjørk i sumpen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter knyttet til denne biotopen.

BIOTOPVURDERING

Biotop preget av en del død ved og en mindre sump som ikke var grøftet.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i biotopen og det bør settes av standard buffersoner rundt hele biotopen da denne er meget liten. Skråningen i nord bør innlemmes i biotopen.

7.17 *Hansfellåsen-øst*

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 03.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 3 daa
Bestands-ID: 98/6,8 – 5; 98/1,2 - 20

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 162 439 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger ca. 300 meter rett øst for Hansfellåsens topparti og 200 meter vest for Kirkebyveien ved Nybakk Biotopen ligger i mindre forsenkning på dele mellom to eiendommer. Avgrenset ovenfor sti mot vest. Området ligger fra 220-230 m.o.h.

VEGETASJON

På kantene av forsenkninga dominerer blåbærskogen, mens det er rikere bregneskog nederst mot bunnen. Dominerende tresalg av er gran, men med en del bjørk og furu, samt noe gråor og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med rimelig god spredning. Av nøkkelementer finnes død ved av gran i alle nedbrytningsstadier, noen læger av lauv, gran- og oregadd. En gran målte drøyt 2 meter i omkrets, mens noen andre var rundt 150 cm. Det var noen mindre nordvendte bergvegger og en mindre bekk. Det var enkelte spor etter gamle plukkhogster.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter for denne biotopen.

BIOTOPVURDERING

Mindre biotop med noen fine kvaliteter som i fremtiden kan huse et mangfold som ikke overlever i et intensivt drevet skogbrukslandskap.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Da biotopen er svært liten og utsatt for store miljøforandringer ved hogst rundt denne bør det settes av en buffersone rundt hele biotopen på 20-30 meter hvor det kun foretas plukkhogst.

7.18 *Hansfellåsen-vest*

SVARTOR-GRANSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 03.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 3 daa
Bestands-ID: 98,1,2 – 13; 99/13,1 - 32

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 156 439 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Smestad CR 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger midt mellom Fjerdingbyhøgda og Hansfellåsen i sørenden av trebesatt myr. Biotopen ligger 260 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er svartorsumpskog på noe rikere grunn. Det ble funnet krossved, soleiehov og trollhegg i feltsjiktet. Dominerende treslag er svartor og gran med noe bjørk som særlig var knyttet til myra mellom de to sumpskogspartiene.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var ingen kontinuitet i død ved verken av gran eller lauv, men enkelte læger finnes. Det var noen nordvendte bergvegger, samt gadd av bjørk, gråor og svartor. Noen av trærne har liten sokkelbygning, det går en mindre bekk gjennom hele biotopen. Det er hogd ut ganske mye svartor spesielt i vest.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert orekjuke på enkelte av svartorene.

BIOTOPVURDERING

Rimelig intakte sumpskoger som ikke er uthogd eller grøftet er sjeldne i landskapet og inneholder et stort mangfold av ulike arter (referanse)

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i biotopen da dette er en typisk kontinuitetslomme i landskapet. Biotopen ligger langs etter en mindre kant mot sør. Skogen nedenfor og på denne kanten bør settes igjen som en del av biotopen. Det samme gjelder kanten mot vest-nordvest. Mot flatere parti i øst bør det opereres med standard buffersone.

7.19 *Kongeveien-nord*

GAMMEL GRANSKOG / (SVARTOR-GRANSUMPSKOG)

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 01.07.98
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 103/9 – 7, 8 og 9

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 149 453 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Kurland CQ 045-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger ca. 400 meter nordvest for Fjellet bedehus, sørøst for mindre bratt kolle. I sørøst grenser biotopen til yngre skog / flate. Biotopen er bestått av tre mindre biotoper som ligger så nære hverandre at jeg har vurdert det som fornuftig å slå de sammen til en biotop. Biotopen ligger fra 240-255 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog, men det er også noe småbregneskog og gran/svartorsumpskog. Dominerende treslag er gran, men med gode innslag av furu og bjørk, samt noe gråor, svartor og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med god spredning. Det var spredt med død ved i tidlige nedbrytningsstadier i noen deler av biotopen. I sørøst mot flate stod det 15-20 tørrgraner. Det var enkelte bergvegger og noe hengelav på trær. Den smale sumpskogen var ugrøftet med enkelttrær av svartor, men mest gran. Det finnes enkelte gamle mosegrodde stubber i området.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke gjort funn av noen signalarter i området.

BIOTOPVURDERING

Variert område med en del elementer som er viktige for mangfoldet. Deler av biotopen har nok ikke nøkkelbiotopkvaliteter, men det vil være uheldig å drive hogster mellom så tettliggende områder.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i biotopen. Det bør settes igjen standard buffersoner rundt hele biotopen. Mot kolle i nordvest trengs ikke buffersone, men grensa for biotopen bør trekkes et stykke opp i skråninga.

7.20 Øgardshøgda-vest

GAMMEL GRANSKOG / SUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 01.07.98
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: 103/189 - 2

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 143 464 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Kurland CQ 045-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Den sørøstlige delen ligger nede i markert dal, mens den glir over i et flatere og enda fuktigere sumpskogsparti mot nord. Biotopen vrir seg rundt en mindre og skrinnere kolle i mot øst. Biotopen ligger fra 240-255 m.o.h.

VEGETASJON

Variert biotop med tanke på vegetasjonstyper. Blåbærskog og småbregneskog i siden, høgstaudeskog og svartor-gransumpskog i dalbunnen. Domminerende treslag er gran, men det er en del svartor og noe bjørk, furu og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Flersjiktet skog med liten spredning. Noe død ved i alle nedbrytningsstadier av gran bortsett fra riktig gamle læger. Noen læger av lauv. Det var en del fuktige bergvegger og en liten bekk i biotopen. Litt hengelav på enkelte trær. Det ble observert noen gamle hogstspor.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Fuktig rik granskogsbiotop som er godt arrondert i landskapet og inneholder flere elementer som er viktige for bevaring av biologisk mangfold. Granskogsbiotoper på god bonitet som dette begynner å bli meget sjeldne i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Dette er en typisk kontinuitetsbiotop som bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes av standard buffersone rundt hele biotopen, dette er spesielt viktig i skråninga i sør og mot vest.

7.21 Stormyra-vest

SVARTORSUMPSKOG / GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 01.07.98
Prioritering: *
Areal: ca. 4 daa
Bestands-ID: 106/7 - 5

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 136 465 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): CQ 046-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i småkupert terreng nord og øst for liten kolle, 150-200 meter vest for Stormyra, og rett sør for Rælingsåsen. Biotopen ligger ca. 235-240 m.o.h.

VEGETASJON

Den dominerende vegetasjonstypen rundt svartorsumpen er blåbærskog. Dominerende treslag er gran, men med en del innslag av svartor i sumpen og ellers litt rogn, furu og bjørk

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med god spredning. Det var noen bergvegger, litt hengelav på enkelte trær, en liten dam og enkelte trær med sokkel. Det var en furugadd i biotopen og noen godt nedbrutte læger av gran. Det var noen spor etter gamle hogster.

INTERESSANTE ARTER

Det ble observert en signalart for svartorsumpskog: myrkongle. Se ellers liste for karplanter.

BIOTOPVURDERING

Ugrøftet mindre sumpskog med noen elementer, omkranset av godt sjiktet eldre granskog. Innehar kvaliteter som det nå og i fremtiden vil være lite av i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Det bør settes av en standard buffersone rundt hele biotopen unntatt mot kolle hvor dette ikke er nødvendig. Trærne som står på kollen ned mot biotopen bør inkluderes i biotopen.

7.22 *Maråsen*

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 21.06.99
Prioritering: *
Areal: ca. 16 daa
Bestands-ID: 102/5 – 87, 92

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 138 433 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i tilknytning til den sørøstre tarmen av Åmotdammen ved foten av Bjønnåsen.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er småbregneskog og noe lågurtskog i vest, mens det er mest høgstaudeskog i det fuktige draget langs bekken. Gran er dominerende treslag, men med noe innslag av bjørk, rogn, osp og selje. Rik karplantevegetasjon.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet, men med liten spredning i alder og dimensjoner. Det finnes noe læger av gran og lauvtrær i tidlige nedbrytningsstadier, men det er ikke snakk om noen læger kontinuitet. Det finnes enkelte gadd av gran, en del bergvegger, samt noe rasmark, store steiner og enkelte trær med hengelay. Største diameter hos gran er 65 cm. Det var flere spor etter eldre hogster i biotopen. Det går flere godt brukte stier i og rett utenfor biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Den hensynskrevende mosen grønnsko (*Buxbaumia viridis*) ble funnet på ei avsagt låg mellom kjerrevei og bekk. Noen karplanter ble registrert: Hengeaks, tannrot, blåveis, tyrihjelm, storklokke, kranskonvall, firblad, skogburkne, skogstjerneblom, sumphaukeskjegg.

BIOTOPVURDERING

Rik biotop med noen elementer og med stort potensial for i fremtiden å huse et artsmangfold som det vil være mangel på i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Bufferoner er inkludert i biotopen.

7.23 *Merramyra sørvest*

RASMARKSKOG/ SUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 21.06.99
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 102/5 – 114, 116 og 117.

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 143 438 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen danner overgangen mellom dal og bratt østvendt ur/ bergvegg ca. 100 meter sør for Merramyra, sør øst for Bjønnåsen. Grensa for biotopen er dratt mot sti i vest.

VEGETASJON

Biotopen domineres av mosedekt blokkmark og gransumpskog i bunn av rasmarka. Gran er dominerende treslag, men med noe innslag av furu på toppen av skrenten, samt noe bjørk og rogn. Rasmarka er kun sparsomt tresatt.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var for det meste ensjiktet, noe sjiktet i kanten av og i rasmarka.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen spesielle arter knyttet til biotopen.

BIOTOPVURDERING

Grov urørt rasmark og bergvegger, samt sumpskog. Mindre biotop med ulike naturtyper som på sikt vil ha et stort potensiale til å huse arter som vil ha problemer med å overleve i en intensivt drevet kulturskog.

ANBEFALTE HENSYN

Buffersonen er inkludert i grensene som er satt.

7.24 *Knollsmåsan øst*

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 21.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 102/5 - 154

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 145 444 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): CQ 045-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger 200 meter øst for knollsmåsan i tilknytning til bekk som renner ned mot skisenteret. Biotopen strekker seg fra flatere parti i vest og ca 100 meter i skrånende terreng mot øst, 270-300 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er småbregneskog, samt en del blåbærskog. Gran er hovedtreslag med kun mindre innslag av bjørk og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det finnes læger av gran i alle nedbrytningsstadier, men overveiende i tidlige stadier. Av andre elementer kan nevnes noe gadd av gran og rogn, en bekk, samt bergvegger langs bekken. De groveste lægrene er nesten 50cm i diameter. Enkelte gamle stubber finnes.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke funnet arter knyttet til død ved i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Mindre biotop med en del elementer som på sikt vil kunne tjene som levested for arter som vil ha problemer med å overleve ellers i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Buffersoner er inkludert i grensene.

7.25 Merramyra sørøst

LØVSKOG / GAMMEL GRANSKOG / GRANSUMPSKOG / FURUSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 21.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: 102/5 - 115

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 143 436 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger 200 meter sør, sørøst for Merramyra, sørøst for Bjønnåsen, 300-330 m.o.h. Bratt sørvendt skråning med nedenforliggende sumpskog utgjør det meste av biotopen.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er lågurtskog, lavskog og gran/bjørkesumpskog. Gran dominerer, men det finnes også en del osp, furu, bjørk, samt noe svartor, rogn og selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det finnes noe gadd og læger av gran og enkelte løvtreslag. Av andre elementer er det en del rasmark, bergvegger, store steiner og noe hengelv på enkelte trær. Det ble kun sett et fåtall hogstspor.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert signalarter eller rødlistearter i biotopen

BIOTOPVURDERING

Biotopen er vurdert som viktig pga. et forholdsvis stort innslag av løvtrær, samt en forholdsvis upåvirket sumpskog. Biotopen vil på sikt kunne huse arter som vil ha problemer med og overleve ellers i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Det er ikke behov for buffersoner ut over de grensene som er inntegnet.

7.26 Midtre Setertjern-sør

LØVSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: August 1999
Prioritering: *
Areal: ca. 3 daa
Bestands-ID: 187/12 - 8

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 143 396 (senter)

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen utgjør mellomliggende deler av en østvendt skråning ca. 4-500 meter sør for Midtre Setertjern.

VEGETASJON

Forholdsvis karrig biotop med en del store ospetrær. Flekkvis lågurtpreget vegetasjon.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er forholdsvis ung, flersjiktet med liten spredning. Det finnes noe gadd og læger av osp i biotopen

INTERESSANTE ARTER

Det ble registrert en rødlistet art i biotopen: Begerfingersopp (*Clavicornia pyxidata*).

BIOTOPVURDERING

Osp er et viktig treslag for svært mange arter i ulike organismegrupper. mange av artene er avhengig av store, gamle og døde ospetrær. Slike miljøer er det derfor viktig og bevare og utvikle.

ANBEFALTE HENSYN

Det er ikke behov for buffersoner ut over de grensene som er inntegnet. Ved hogst i nabobestand bør all osp få stå igjen. Enkelte osper bør felles for å få opp rotskudd og dermed muligheter for å skape en kontinuerlig tilgang på gamle osper i og rundt lokaliteten.

7.27 Nordre Skurvåstjern

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: August 1999
Prioritering: *
Areal: ca. 17 daa (bare skogen)
Bestands-ID: 91/2,4-7 – 20, 35

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 143 411 (senter)

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i tilknytning til Nordre Skurvåstjern og utgjør deler av en vestvendt skråning. Vannet og myra i vest er inkludert i biotopen.

VEGETASJON

Blåbærskog og lågurtskog, samt noe fattig sumpskog utgjør de dominerende vegetasjonstypene. Grana dominerer, men det er innslag av noe bjørk, osp, selje og furu.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er forholdsvis ung og ensjiktet. Det finnes noe gadd og læger av gran i biotopen. Enkelte bergvegger og noen store steiner. Spor etter eldre hogster rundt i hele biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter eller rødlistede arter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Biotopen må betegnes som restaureringsbiotop i seg selv, men vil på sikt utgjøre en viktig brikke i en helhetlig forvaltning av arter som er avhengig av gamle skogstrukturer og et kontinuitetsmiljø.

ANBEFALTE HENSYN

Det er ikke behov for buffersoner ut over de grensene som er inntegnet.

8. Nøkkelbiotoper i Lørenskog kommune

8.1 Hanaborgåsen, Lørenskog og Skedsmo kommuner

GAMMEL GRANSKOG / SVARTOR-GRANSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 29.08.98
Prioritering: *
Areal: ca. 15 daa
Bestands-ID: Lørenskog: 107/957 - ?; Skedsmo: ??

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 099 475 (senter)
Økonomisk kart (1:10.000): Kjeller CQ 046

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i markert dal på kommunedelet mellom Lørenskog og Skedsmo kommuner, ca. 300 meter sør for Svarttjern. Dalens nordvendte side ender i en av gravrøysene i området. Biotopen strekker seg østover til møte med nord-sørgående dal og vestover til hogstflate mot vest. Mot nord er grensen trekt på toppen av kant, mens den mot sør går nesten halvveis opp til gravrøysa. Biotopen ligger fra 245-270 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er småbregneskog og svartor/gransumpskog, men med innslag av høgstaudeskog i dalbunn og blåbærskog høyere opp i dalsidene. Dominerende treslag er gran, men med en ganske mye svartor i bunn av dalen og da spesielt lengst i vest.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet, men som regel med dårlig spredning. Det var noe læger av gran i alle nedbrytningsstadier, samt noen lauvtrekøyer. Lengst vest i biotopen var det en del yngre nedfalte trær som bør inkluderes i biotopen. De groveste granene målte ca. 160 cm i omkrets, den største svartora målte 140 cm. Det renner en liten bekk gjennom dalen og noen av svartorene har tendenser til sokkelbygning. Ett av svartortrærne hadde grov sprekkebark. Det var flere spor etter gamle hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke funnet noen signalarter i biotopen. Fuktighetskrevede rikjordsarter som firblad og sumphaukeskjegg var representert i bunnen av dalen.

BIOTOPVURDERING

Viktig biotop sett i en større landskapssammenheng. Variert sammensetning av vegetasjonstyper og inneholder en del elementer som er viktige for bevaring av biologisk mangfold.

ANBEFALTE HENSYN

Det må ikke foretas hogster i biotopen da dette er en kontinuitetslomme hvor de spesielle verdiene som finnes eller vil kunne etablere seg her i fremtiden er knyttet til gammel skog. Det bør settes av en standard buffersoner rundt hele biotopen.

8.2 Hanaborgåsen-Svarttjern, Lørenskog og Skedsmo kommune

GRAN-SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 29.08.98
Prioritering: **
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: Lørenskog 106/1 - ?; Skedsmo 74/1 - ?

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 099 476 (senter)
Økonomisk kart (1: 10.000): Kjeller CQ 046

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger på kommunedelt mellom Lørenskog og Skedsmo kommuner. Avgrenset av Svarttjern i Nord og østvendt brattkant i vest, sti i sør og delvis mot øst. Biotopen ligger 255 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er gran-svartorsumpskog med blåbærskog på kantene rundt. De viktigste treslagene er gran og svartor, men det er også furu og bjørk rundt sumpen.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var lite læger og det var dårlig utviklede sokler på trærne i sumpen. Det var en del spor etter tidligere hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun observert myrkongle. Denne fantes i store mengder særlig sør i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Viktig sumpskogsbiotop som var minimalt påvirket av grøfting og hadde en forholdsvis høy grunnvannstand. Rikeste myrkonglebiotopen som ble registrert av Siste Sjanse i Lørenskog og Rælingen. Har enda et stort forbedringspotensiale med tanke på å utvikle mer markerte sokler og nøkkelementer.

ANBEFALTE HENSYN

Det bør ikke hogges i biotopen da dette er en viktig kontinuitetsbiotop i landskapet. Det bør settes igjen en standard buffersone på alle kanter. Mot vest holder det å sette igjen trærne på toppen av skrenten (ytterste 5-10 metrene).

8.3 Hanaborgåsen-øst, Skedsmo – grenser til Lørenskog

GRANSUMPSKOG / LØVSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 29.08.98
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: Skedsmo: 74/1 - ?; Lørenskog: 107/4

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 105 476 (senter)
Økonomisk kart (1:10.000): Kjeller CQ 046

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i Skedsmo kommune, men grenser til Lørenskog i sør. Biotopen er avgrenset av høy skrent i nord, sti i øst, hogstflate i sør og på toppen av blokkmark i vest. Biotopen ligger fra 240-260 m.o.h.

VEGETASJON

Blanding av gransumpskog, høgstaudeskog i og i tilknytning til sumpskog og lågurtvegetasjon i østvendt bakke vest i biotopen. Gran og noe svartor i sumpskogen, mens det er lauvskog i forbindelse med lågurtskogen i vest.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var noe halvgrove læger av gran i sumpen eller få elementer.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Mindre, rik gransumpskog i tilknytning til stup og liten lågurtbakke med stort lauvinnslag. Variert biotop som har kvaliteter som er mangelfullt representert i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes av standard buffersone på Lørenskog sida og mot øst. Trærne som står i et belte 5 meter oppe på kanten av stupet bør settes igjen.

8.4 Lørenskog videregående skole,

RAVINE

Inventør:	Terje Blindheim
Registrert, dato:	25.06.98
Prioritering:	**
Areal:	ca. 30 daa
Bestands-ID:	112/1 – 2; 112/9; 112/11 og 113/1 - 12
Kartblad(M711):	Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS):	PM 111 455 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000):	Lørenskog kirke CQ 045-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Ravinen ligger nord i Lørenskog kommune. Biotopen ligger øst for Lørenskog VGS og er avgrenset av parkeringsplassene til skolen i vest, dyrka mark i sør og andre utbygde arealer (fotballbane, rideområde, kontorer, boligbebyggelse) i nord og øst. Biotopens grenser strekker seg helt ut til bebygd areal. Biotopen ligger fra ca. 165-175 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper i bunn av ravinedalene er høgstaude og storbregneskog. Springfrø er til dels dominerende på de fuktigste partiene i dalbunnene. I dalsidene er det en større andel småbregneskog. Dominerende treslag er gran, men med innslag av en del gråor i dalbunn, noen furu i nord og mindre innslag av rogn, svartor, hegg, bjørk, osp, selje, eik og lønn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er til dels flersjiktet, men med liten spredning. Deler av skogen er antakelig plantet inn for 60-80 år siden. Det finnes læger av gran i alle nedbrytningsstadier, men middels sterkt nedbrutte stokker dominerer. Det var kontinuitet i dødt trevirke av lauvtrær, for det meste gråor. Det var noe gadd av gran og gråor. De groveste grantrærne hadde en diameter på opp mot 60 cm. Det var en liten dam nord i biotopen ved parkeringsplass. Det var rikelig med hogstspor og i den sørlige delen av bestand 2 var det foretatt en forholdsvis nylig plukkhogst av gran. Utløpet av ravinesystemet i nord stopper i en 7-8 meter høy og bratt fylling mot parkeringsplass.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble kun springfrø registrert. Biotopen inneholdt imidlertid en god del karplanter som er knyttet til rike jordbunnstyper i fuktige miljøer. Se ellers liste over registrerte karplanter i vedlegget.

BIOTOPVURDERING

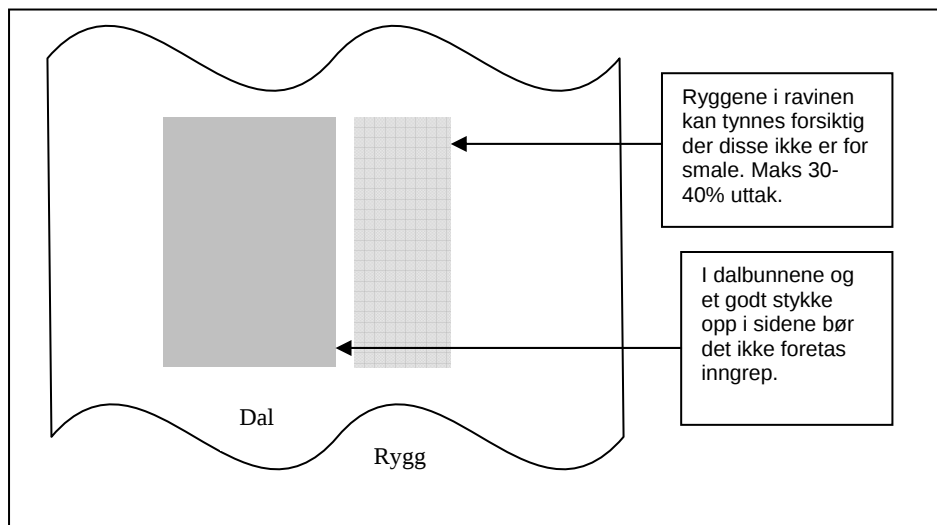
Raviner i Lørenskog som ikke er fylt igjen eller dyrket opp enten med gress, korn eller tett granskog er meget sjeldent. Ravinen har beholdt god fuktighet i dalbunnen og den har en del viktige elementer i form av stående og liggende død ved. Jeg vurderer dette som en svært viktig biotop for biologisk mangfold i et landskap som ellers er hardt påvirket av utbygging, jordbruk og skogbruk. Verdien av biotopen vil øke etter hvert som tiden går og nye arter får mulighet til å etablere seg. Da biotopen ligger tett ved flere skoler og barnehager vil den også kunne gjøre tjeneste som et viktig verktøy i naturfagundervisningen.

ANBEFALTE HENSYN

De nederste delene av ravedalene bør få stå urørt. På åsryggene mellom dalene kan det plukkhogges forsiktig på en måte som fremmer bedre sjiktning i skogen og som ikke eksponerer dalbunnen for mye. Det bør i disse sonene ikke tas ut mer enn 40% av virket som et engangsuttak, se. . Plukkhogsten som er gjennomført sør i biotopen kan muligens være et eksempel på hvordan dette kan gjøres, selv om denne er foretatt for nære dalbunnen. Det bør gjennomføres en befaring før en slik hogst gjennomføres.

Trær som vurderes og felles på grunn av fare for skade på eiendom eller folk må felles inn i biotopen og ikke fjernes. Eventuelle stier må legges på en måte som sparer deler av området for slitasje.

Figur 6: Sjematisk fremstilling av hogst i ravinelandskap. Se for øvrig teksten.

8.5 Tjuvåsen,

GAMMEL GRANSKOG / OR-VIERSUMPSKOG

Inventør:	Terje Blindheim
Registrert, dato:	25.06.98
Prioritering:	*
Areal:	ca. 8 daa
Bestands-ID:	85/5 – 9, impediment og sump
Kartblad(M711):	Oslo, 1914 IV
UTM-koordinater (WGS):	PM 123 441 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000):	Kurland CQ 045-5-2 og Ramstadslottet CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger rett øst for Tjuvåsen. Biotopen ligger i kupert terreng og strekker seg fra 195-230 m.o.h.

VEGETASJON

Sumskogen er en type gråor-viersumpskog, mens den dominerende vegetasjonstypen ellers er blåbærskog. Det er lavskog på toppen av stubbene. Dominerende treslag utenfor sumpen er gran med god innblanding av furu. I sumpen er det ganske lik fordeling mellom gråor, svartor, bjørk, gran og vierarter.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med ganske god spredning bortsett fra sumpskogen som var ensjiktet. Det var mindre mengder læger av gran i alle nedbrytningsstadier. Noe læger av lauv i sumpskogen. Det var en del gadd av gran og noe av furu. Det var mye bergvegger, store mosekledde steiner, noe rasmare og litt hengelav på trær. Det var spor etter gamle hogster i biotopen. Sumskogen er forholdsvis nylig hogd. Det er en del aktivitet i forbindelse med bruk av hytta.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i området

BIOTOPVURDERING

Variert biotop med en sumpskog som hadde høy grunnvannsstand og krafittig blokkmark med en del elementer. Sumpen representerer en annen type enn det som ellers er funnet i Lørenskog og Rælingen.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke hogst. Det bør opprettes standard buffersoner mot sør, øst og nord.

8.6 Åmotdammen-vest

GAMMEL GRANSKOG / GRANSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 12.05.98
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 85/1 – 33 og 34

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 133 439 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Ramstadslottet CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger vest for Åmotdammen der vannet snevrer seg inn mot syd. Den ligger i tilknytning til to myrer og er avgrenset av skrenter mot nord og sørøst. Biotopen ligger fra 260-270 m.o.h

VEGETASJON

Vegetasjonstypene består av fattige myrtyper med noe trær, gransumpskog mellom myrene og en del blåbær- og småbregneskog. Dominerende treslag er gran, men med en del innslag av bjørk, furu, svartor og gråor i tilknytning til myrene. Det var også innslag av selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var noen læger av gran i tidlige nedbrytningsstadier, samt noe gadd av gran. Det var en del bergvegger i biotopen, noen store steiner og litt hengelav på enkelte trær. Det rant en liten bekk mellom myrene. Enkelte spor etter gamle hogster ble registrert.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert gubbeskjegg.

BIOTOPVURDERING

Biotoper med ulike utforminger av fuktige skogstyper som ikke er drenerte er sjeldne i landskapet og bør ivaretas. Viktig biotop for arter som er knyttet til fuktige skogsmiljøer som har fått lov til å utvikle seg over tid.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke-hogst. Det bør settes av en standard buffersone mot sør, øst og vest.

8.7 Svaraberget

GAMMEL GRANSKOG / RASMARKSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 12.05.98
Prioritering: **
Areal: ca. 25 daa
Bestands-ID: 85/1 – 20 og 21 + imp

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 133 435 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Ramstadslottet CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i Svarabergets østside ned mot Åmotdammen og østre del av Østbyputtan. Den strekker seg fra 250-290 m.o.h.

VEGETASJON

Den dominerende vegetasjonstypen var naken blokkmark og mosekledd blokkmark. Det var også noe blåbærskog, lågurtskog og småbregneskog. Fattigere typer på de skrinne områdene mot toppen. Dominerende treslag er gran, men også furu er godt representert over stupkanten. Det er en del bjørk og noe osp, rogn, selje og hassel.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med god spredning og den inneholder noe læger av gran i tidlige nedbrytningsstadier. Det er også noe lauvtreelæger og enkelte læger av furu. Det ble registrert gadd av gran, furu og bjørk. Enkelte trær hadde begynt å få grov sprekkebark og ved stien ned mot Østbyputtan står det en grov selje som måler ca. 150 cm i omkrets. Det er rikelig med rasmak, bergvegger og store steiner, litt hengelav på noen trær. Det var spor etter eldre hogster ned mot Åmotdammen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble registrert blåveissom eneste signalart. I tillegg ble det funnet kystpute som er det første funnet av denne arten i Akershus på 80 år antakelig en del oversett).

BIOTOPVURDERING

Fin rasmakbiotop med skog som begynner og bli gammel. En del elementer som er viktige for mange arter som ikke klarer seg i et intensivt drevet skogbrukslandskap.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det trengs ikke buffersoner foruten strekket mellom de to vannene. Der bør det settes igjen en standard bufferson på andre siden av bekken / dalen.

8.8 Kirkerudkollen-øst

GRAN-SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 30.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 3 daa
Bestands-ID: 90/5 - 6, 7 og 8

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 114 428 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Feiring CQ 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger sørøst for Kirkerudkollen i Losbydalens østside. På begge sider av sumpen reiser det seg mindre brattkanter. I nordøstenden er biotopen avgrenset av blokkmark som strekker seg oppover til en annen myr. Mot sørvest er det foretatt en nylig hogst ganske tett opp til sumpen. Biotopen ligger fra 220-230 m.o.h.

VEGETASJON

Sumpskogen som er ganske åpen er en blanding av gran-bjørkesumpskog og svartorsumpskog. Rundt sumpen finnes blåbærskog og lågurtskog. Dominerende treslag er gran, men med et brukbart innslag av svartor, samt noe bjørk og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med god spredning. Det er enkelte læger av gran og lauvtrekøyer i seine nedbrytningsstadier. Det var gadd av svartor, en halvgrov rogn, mye bergvegger, noen store steiner og litt hengelav på enkelte trær. Noen av trærne i sumpen hadde en hvis sokkelbygning. Det var flere spor etter hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Av signalarter ble det kun registrert myrkongle. Se ellers liste over karplanter i vedlegget.

BIOTOPVURDERING

Mindre sumpskog som er godt arrondert og inneholdt en del arter av karplanter på et lite område. En av få sumpskoger i denne delen av Østmarka som huset myrkongle.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst og det bør ikke hogges i bakken mot myr i nordøst eller på kantene (15 meter fra sumpen) på begge sider. Mot sørvest bør det settes igjen en standard buffersone hvor det plukkes gradvis mindre mot biotopen.

8.9 Bakkeruddalen

GAMMEL GRANSKOG / LAUVSUKSESJONER

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 29.06.98
Prioritering: *
Areal: ca. 10 daa
Bestands-ID: 90/3 - 2 og 3 ; 91/10 - 1 og 2

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 113 421 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Feiring CQ 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotpen ligger i markert dal nord for Bakkerud i Losbydalen. Biotopen ligger fra 180-200 m.o.h. Den er avgrenset på sørsiden av åpen åpen høgstaudesump i syd og et stykke opp i hver side på øst og vestsiden av bekken.

VEGETASJON

I bunn av dalen er det dominans av høgstaudevegetasjon. I dalsiden mer variert med småbregne og lågurtvegetasjon. Det er dominans av gran, men lauvtrær som gråor, bjørk, rogn og selje er godt representert. Det er også noe hassel i biotopen.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det er mindre mengder av lauvtreelæger i alle nedbrytningsfaser. Det er gadd av gråor, noen store steiner, en bekk og enkelte høgstubber. Det er spor etter hogster flere steder. Skogen er ikke veldig gammel.

INTERESSANTE ARTER

Det var et mangfold av karplanter i biotopen, liste i vedlegget. En av de store steinene var helt overdekket med trollurt.

BIOTOPVURDERING

Rike haøgstaudebiotoper er hardt utnyttet også i dette landskapet. I denne biotpen finner vi også et godt innslag av lauvtrær i en overgangsfase mot mer etablert granskog. Totalt sett en dal med mange kvaliteter det er viktig og utvikle over tid.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke-hogst i biotopen da dette er en typisk kontinuitetsbiotop som naturlig har knyttet til seg et mangfold av arter som er avhengig av lang skoglig kontinuitet for å kunne etablere seg og overleve på sikt. Mangfoldet av urter i kombinasjon med død ved rike biotoper er sjeldent representert i landskapet. Det anbefales standard buffersone rundt hele biotopen.

8.10 Styggedalen / Grevlingdalen

GAMMEL GRANSKOG / SUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 24.06.98
Prioritering: **
Areal: ca. 25 daa. Del av større nøkkelbiotop som tidligere er foreslått vernet som reservat, men som Departementet har frafalt.
Bestands-ID: 86/6 – 24 ; 87/? – 1; 87/7 –cq 1 ; 87/6 - 10
Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 120 425 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Ramstadslottet CQ 045-5-4 og Feiring CQ 045-5-3

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen er en naturlig del av det tidligere foreslåtte Styggedalen naturreservat (Lindbald 1996). Grevlingdalen kan kanskje sees på som en egen biotop som er avgrenset på nordsiden av grov blokkmark der dalen flater ut. Ved avgrensning av et reservat av en hvis størrelse må det helt klart vurderes og trekke grensene annerledes enn snevert rundt nøkkelbiotopen.

VEGETASJON

Rike vegetasjon med storbregne og rik sumpskog, småbregne og noe lågurtskog. Dominerende treslag er gran, men med en del furu i tilknytning til Grevlingdalen, noe bjørk, selje, gråor, svartor og rogn.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var hovedsakelig flersjiktet med liten spredning, men områder med bedre sjiktning var representert. Det var en del læger av gran i alle nedbrytningsstadier, noe læger av lauv og furu ble også registrert. Det finne noen grangadd en del grove trær av gran, samt en del bergvegger, store steiner og hengslav på trær. Det renner en bekk gjennom biotopen, det var flere høgstubber av gran, noen trær med sokkeldannelse og enkelte grove granlæger.

INTERESSANTE ARTER

Det ble registrert krusfellmose på bergvegger i Grevlingdalen. Det var ellers en særdeles rik karplanteflora knyttet til sumpen i hoveddalen.

BIOTOPVURDERING

Viktig biotop sett i sammenheng med resten av styggedalen. Svært artsrik på karplanter. Stort potensiale for å huse insektarter som er avhengige av død ved og en rik karplanteflora.
REFERANSE!!

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen er en typisk kontinuitetsbiotop som det ikke bør hugges i. Standard buffersoner rundt hele På de skarpt avgrensede kantene i Grevlingdalen holder det og sette igjen en sone på 10 meter fra kantene.

8.11 Tordenås-sør

SEIN LØVSUKSESJON

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 24.06.98
Prioritering: **
Areal: Ca. 3 daa
Bestands-ID: 86/6 – 27 og 28

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): 121 426 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Ramstadslottet CQ 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotop ligger i tilknytning til Styggedalen ca. 200 meter rett sør for toppen av Tordenås. Den grenser til hogstflate i sør og ligger delvis på imp. mot nord og vest. Biotopen ligger fra 280-290 meter over havet.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er lågurtvegetasjon, men med innslag av blåbærskog og noe bærlyngskog. Dominerende treslag er gran, men med stort innslag av osp, noe furu, selje og bjørk.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det var noe læger av gran i tidlige nedbrytningsstadier, en del gadd av gran og bjørk. Det var to grove osper og seljer i biotopen. Det var en østvendt bergvegg, samt noe hengelav på trær. Det hekket flaggspett i en av ospene. Biotopen er sterkt påvirket av hogstene rundt og i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Det er stor mangel på seine lauvsuksesjoner i landskapet. Et mangfold av arter er avhengige av gamle grove lauvtrær, læger og gadd av lauvtrær. Det er derfor svært viktig å ivareta slike lauvskogsbiotoper.

ANBEFALTE HENSYN

Det viktige med denne biotopen er å ivareta kvaliteter knyttet til lauvtrær. For på sikt og kunne skape kontinuitet i dødt trevirke er det viktig at ungskog av lauv som kommer opp på tilgrensende snauflater får utvikle seg fritt. Litt av disse flatene bør inkluderes i biotopen.

På Arnelihøgda sin vestside, rett øst for Tordenås legger det også en ospebiotop som bør få stå urørt. Denne lauvskogen er kun observert på avstand.

8.12 Bjørndalen / Dammen

GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 20.07.99
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: 96/2 – 10

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 071 424 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Haukåsen CP 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger sør og vest på Bjørndalsåsen, mellom Dammen i Sør-Elvåga og stien som løper over åsen.

VEGETASJON

Blåbærskog er dominerende vegetasjonstype, med gran som dominerende treslag.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det finnes innslag av granlæger i alle nedbrytningsfaser. En sti går gjennom biotopen i øst.

INTERESSANTE ARTER

Granruskjuke (*Phellinus ferrugineofuscus*)

BIOTOPVURDERING

Ordinær blåbærskogsbiotop med en del død ved. Viktig biotop på sikt i et landskap som ellers er sterkt påvirket av skogbruk.

ANBEFALTE HENSYN

Bufferoner er inkludert i biotopens grenser. Biotopen strekker seg helt ned til elva.

8.13 Bjørndalen

BERGVEGGER / SUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 20.07.99
Prioritering: *
Areal: ca. 7 daa
Bestands-ID: 96/2 – 2-4

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 073 426 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Haukåsen CP 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen biotopen består av Bjørndalsåsens østvegger og nedenforliggende skog/ myr. Den nye lysløypa deler biotopen i to.

VEGETASJON

Mesteparten av biotopen er bratte bergvegger med rik mose og lav flora. I nord er det et smalt belte med til dels forsumpet granskog og bekk langs bergveggene. Lenger sør er det yngre mer småvokst sumpskog og myrskog.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det finnes innslag av granlæger i alle nedbrytningsfaser. En sti går gjennom biotopen i øst.

INTERESSANTE ARTER

Det ble registrert randkvistlav (*Hypogymnia vittata*) på bergvegger sør for lysløypa. Langs veien i øst vokser det solblom (*Arnica montana*) som er knyttet til ugjødslende beite/slåttemarker. Den trives nok i veikanten her pga. moderat forstyrrelse og lite gjødsel. Veien bør brukes som normalt, evt. slå kantene i slutten av juli.

BIOTOPVURDERING

Østvendte store bergvegger som er viktige for mange skyggekrevenne mose og lavarter. Det er viktig at bergveggene har et kontinuerlig fuktig klima som ikke brytes av jevnlig hogster.

ANBEFALTE HENSYN

Fokuset i denne biotopen er på bergveggene og nedenforliggende fuktskog. Der hvor det ikke er bergvegger kan det hogges mer, men det må settes igjen en sone med trær mot sør. Der hvor det er bergvegger skal hele sonen mellom sti og bergvegg spares. Trær som faller ned over sti eller bli felt pga. fare for folk, skal ryddes/ felles inn i biotopen.

8.14 Nordvest for Heggedalen

GAMMEL GRANSKOG / SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Kjersti Dahl
Registrert, dato: 15.05.98
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 96/1,8 – 181 og 184 ; 96/4,5 – 6 og 7

Kartblad(M711): Oslo, 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 087 418 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Haukåsen CP 045-5-4

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger ca. 300 meter rett nordvest for Heggedalen i Losbydalen, 225-230 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er småbregneskog og gran-svartorsumpskog. Det er grana som absolutt dominerer skogbildet, også i sumpen, men det er også en del svartor og noe bjørk i biotopen.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med god spredning. Det er mindre mengder med læger av gran i alle nedbrytningsstadier og noe læger av lauvtrær. Det er en noe gadd og høystubber av gran, samt noen litt grove grantrær. Det er enkelte gamle hogstspor i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke funnet noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Sumpskogsbiotoper er viktige for bevaringen av mange truede arter i skog.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke hogst og at det opprettes en standart buffersone rundt hele biotopen da denne er forholdsvis liten. En god buffersone er spesielt viktig mot sør og sørvest.

8.15 *Skullerudkollen,*

GAMMEL GRANSKOG / (SUMPSKOG)

Inventør:	Kjersti Dahl og Terje Blindheim
Registrert, dato:	21.05.98, 17.08.99
Prioritering:	*
Areal:	ca. 30 daa (ink. buffersoner)
Bestands-ID:	94/1 – 22-30; 92/16 – 1-3 (nabo til kommuneskogen)
Kartblad(M711):	Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS):	PM 086 408 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000):	Mariholtet CP 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i Skullerudkollens østhelling, avgrenset av krafttrase i vest, Skullerudtjernet i sør og stien langs bekk og dalbunn i øst. I nord bør grensene trekkes et stykke nord for stien som går opp på kollen. Biotopen ligger fra 235-285 m.o.h.

VEGETASJON

Vegetasjonen er dominert av lågurtskog, småbregne og noe blåbær- og høgstaudeskog. Dominerende treslag er gran, men med gode innslag av osp, bjørk, rogn, gråor og selje.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten eller stedvis god spredning. Det er litt læger av gran, hovedsaklig lite nedbrutt. Det er også en del tørrtrær av gran. Det er noe rasmark og enkelte bergvegger i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen sjeldne eller trua arter i biotopen. Den frodige østvendt lia/rasmarka i sør inneholdt imidlertid mange noe kravfulle arter som til dels er sparsomt utbredt i Lørenskog: Vårearteknapp i store mengder, tysbast, skogvikke, blåveis, kranskonvall, krattfiol, trollbær og trollurt. I fukskogen ved bekken helt i sør står det en hel matte med olavsstake. Det ble registrert gammelgranslav på barken av noen grantrær.

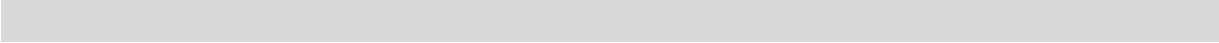
BIOTOPVURDERING

Etter nøyere undersøkelser er dette en biotop som viser seg og inneha mange kvaliteter fordelt på et relativt lite område. Biotopen har et stort potensiale til å huse arter som i dag er sjeldne i landskapet og vil i et større landskapsperspektiv være en viktig brikke for å ivareta biologisk mangfold knyttet til denne naturtypen.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales at biotopen settes av til ikke hogst da det er kvaliteter knyttet til lang skoglig kontinuitet som er mangelvare i landskapet. Da biotopen ligger i en skyggefull østvendt skråning er det ikke nødvendig med noen stor buffersone rundt biotopen, men for å sikre stabile fuktighets forhold nede mot beken bør det settes av et belte med skog som er ca. 30 meter bredt. Dette området er hogd for ikke lenge siden og det bør legges vekt på å få fram en sjikta skog med et godt innslag av løvtrær som er vanlig i en overgang til mer rein barskog på sikt. Nord for bekken bør hogsten stoppes på østsiden av forhøyningen som strekker seg langs sti og dalbunn. På forhøyningens vestsida ned mot stien er det i dag forholdsvis småvokst skog som står tett. I denne sonen bør det også legges til rette for en fleraldret sjiktet skog.

Langs og under kraftlinja bør det spares så mye skog som mulig. Løvtrær som aldri vil komme i konflikt med ledninger bør spares.

8.16 Hestekollen-nordvest

GRANSUMPSKOG / GAMMEL GRANSKOG

Inventør: Kjersti Dahl
Registrert, dato: 21.05.98
Prioritering: *
Areal: ca. 13 daa
Bestands-ID: 92/16 – 10, 11 og 12

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 088 405 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Mariholtet CP 044-5-2 og Losby CQ 044-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i flatere parti i tilknytning til myr ca 3-400 meter nordvest for Hestekollen og 3-400 meter rett øst for Skullerudtjernet. Biotopen ligger fra 275-290 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstyper er blåbærskog og gransumpskog. Grana dominerer som treslag, mens det forekommer noe bjørk og innslag av furu.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det er mye gadd av gran og en del læger av gran i alle stadier av nedbrytning. Det var en vestvendt bergvegg i biotopen. Det var spredte sport etter gamle hogster i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Signalarter: kystjammemose, piggbroddsopp, kattefotlav og gammelgranslav.

BIOTOPVURDERING

Rimelig godt intakte gransumpskoger er sjeldne i landskapet og viktige å ivareta. Sumpskoger er typiske kontinuitetsbiotoper som naturlig er lite utsatt for branner og andre naturlige forstyrelser. Vi bør derfor søke og gjenskape slike biotoper for fremtida ved å utelate hogst.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes igjen en standard buffersone rundt hele biotopen. Alle lauvtrær bør spares i buffersonen.

8.17 Hestekollen-sydvest

GAMMEL GRANSKOG / GRAN BJØRKE-SUMPSKOG

Inventør: Kjersti Dahl
Registrert, dato: 21.05.98
Prioritering: *
Areal: ca. 5 daa
Bestands-ID: 92/2 - 1

Kartblad(M711): Oslo 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 091 402 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Losby CQ 044-5-1

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i mindre forsenkning rett sørvest for Hestekollen. Den grenser til Losby sine skoger i sør. Biotopen ligger ca. 300 m.o.h.

VEGETASJON

Dominerende vegetasjonstype er blåbærskog. De fuktige partiene består av gran-bjørkesumpskog. Dominerende treslag er gran, men med gode innslag av bjørk, rogn og gråor.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med stor spredning. Sett i forhold til arealet er det en del gadd, læger i alle nedbrytningsstadier og noen høystubber av gran. Det ble observert enkelte spor etter gamle hogster.

INTERESSANTE ARTER

Det ble kun registrert en signalart i biotopen: granrustkjuke.

BIOTOPVURDERING

Viktig biotop med mange kvaliteter som det i dag er mangel på i landskapet

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes av en standard buffersone rundt hele biotopen

8.18 Sundliene

SEIN LØVSUKSESJON

Inventør: Kjersti Dahl
Registrert, dato: 21.05.98
Prioritering: *
Areal: ca. 8 daa
Bestands-ID: 96/1,8 – 40 og 41

Kartblad(M711): Oslo, 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 072 404 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Mariholtet CP 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen ligger i tilknytning til lysløypa som kommer til Mariholtet fra øst. Den ligger rett øst og sør for traseen i forholdsvis ung skog, 245-270 m.o.h.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Forholdsvis ung skog med stort lauvinnslag. De viktigste nøkkelementer er de døde ospene.

INTERESSANTE ARTER

Det ble ikke registrert noen signalarter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Gamle lauvsuksesjoner er stor mangelvare i landskapet. Dette er derfor en viktig biotop for mange organsismegrupper (insekter, fugle, lav og sopp) som er knyttet til nøkkelementer som gamle store osper og læger av osp.

ANBEFALTE HENSYN

Det som ønskes med denne biotopen er og ivareta lauvdominansen og skape en kontinuerlig tilgang på viktige elementer som store grove lauvtrær, samt stående og liggende død ved av lauvtrær. Det trengs ikke og settes av buffersone rundt biotopen.

8.19 Brenninga-nord

GAMMEL GRANSKOG / (GAMMEL FURUSKOG)

Inventør: Kjersti Dahl
Registrert, dato: 13.05.98
Prioritering: *
Areal: 12
Bestands-ID: 96/1,8 – 55, 56, 59 og 60

Kartblad(M711): Oslo, 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 071 411 (senter)
Økonomisk kart (1:5.000): Mariholtet CP 044-5-2

BELIGGENHET - AVGRENSNING

biotopen består hovedsakelig av et mindre vestvendt drag og ligger på østsiden av Nordre Elvåga, nordvest for Mariholtet og ca. 500 meter rett nord for Brenninga, 200-245 m.o.h.. Biotopen er avgrenset av yngre skog i nord og gammel furuskog i sør og øst. Biotopen bør gå ned til vannet selv om det er forholdsvis ung skog her i dag.

VEGETASJON

Blåbærskog er dominerende vegetasjonstype, men det finnes innslag av litt lavskog og noe småbregneskog. Gran er dominerende treslag, men med innslag av noe furu, bjørk og osp.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELEMENTER - PÅVIRKNING

Skogen er flersjiktet med liten spredning. Det er læger av gran i alle nedbrytningsstadier, men mest i tidlige stadier. Det er noe læger av lauvtrær samt gadd av gran, bjørk og osp. Det finnes en del nord-nordøst vendte bergvegger og en del store steiner. Det var spredt hogstspor i biotopen.

INTERESSANTE ARTER

Det ble funnet en signalart i biotopen: granrustkjuke

BIOTOPVURDERING

Biotop med en del nøkkelementer som er viktige for bevaringen av det naturlig hjemmehørende mangfoldet i landskapet.

ANBEFALTE HENSYN

Biotopen bør settes av til ikke-hogst. Det bør settes av en standard buffersone rundt hele biotopen. Da biotopen er veldig smal er bør det ikke tas ut mer enn 30% av virket mot sør og vest.

8.20 *Langvannet vest*

GAMMEL GRANSKOG / SVARTORSUMPSKOG

Inventør: Terje Blindheim
Registrert, dato: 14.03.99
Prioritering: **
Areal: Ca 6 daa
Bestands-ID:
Kartblad(M711): Oslo, 1914 IV
UTM-koordinater (WGS): PM 095 457 (senter)
Økonomisk kart (1:10.000): Lørenskog kirke CQ 045

BELIGGENHET - AVGRENSNING

Biotopen er avgrenset helt inn til bebyggelse i nord, sør og vest og til Langevannet i øst.

VEGETASJON

Biotopen inneholder både rikere svartorsumpskog og en del blåbærgranskog rundt denne. I sumpskogen er det mest svartor og noe gråor, enkelte viere, gran og selje. Gran og furu dominerer arealene utenfor sumpskogen.

SKOGSTRUKTUR - NØKKELELEMENTER - PÅVIRKNING

Delvis godt sjiktet skog, en del gadd og læger av gran. De største svartorene som ble observert i Lørenskog står her.

INTERESSANTE ARTER

Det er ikke blitt registrert noen sjeldne eller truede arter i biotopen.

BIOTOPVURDERING

Viktig biotop både med tanke på beliggenhet (landskapsøkologisk) og elementer.

ANBEFALTE HENSYN

Det anbefales ikke hogst i biotopen. Trær som faller over mye brukte stier kan sages over, men skal ellers ligge i fred.

9. Ordforklaringer

Biotop	Økologisk term for et område av en spesiell type, definert av de organismene (planter, dyr og mikroorganismer) som typisk lever der.
Biologisk mangfold	Summen av all biologisk variasjon, både innen arten, mellom artene og mellom de ulike økosystemene..
Brannregime	Det naturlige brannregime er mønsteret i de brannene som antennes av naturlige tenningskilder i en region. De vil i Norge si lynnedslag .
Bonitet	Voksestedets evne til å produsere trevirke. Benevnes med overhøyden til trærne ved brysthøydealder 40 år (H40-bonitet).
Buffersone	Med <i>buffersone</i> rundt nøkkelbiotoper menes et areal i tilknytning til biotopen der det tas spesielle hensyn i skogbehandlingen. Det er først og fremst rundt kontinuitetsbetingede nøkkelbiotoper det er nødvendig med buffersone, i det snauhogst inntil biotopen påvirker spenn i temperatur, relativ fuktighet, lysforhold og vindhastighet langt inn i biotopen (Olsen 1995). Faktorer som påvirker behovet for buffersone rundt nøkkelbiotoper er: Formen på bestandskanten, beliggenhet i forhold til herskende vindretning og den topografiske lokaliseringen av biotopen.
Edelløvskog	Varmekjære skogsamfunn med treslag som eik, ask, alm, lind, lønn, bøk, hassel og svartor.
Fattigbarkstre	Trær med lav pH i barken. Bjørk, gran, furu or og bøk.
Forstyrrelse	Med forstyrrelse mener vi her stormfelling, brann, jord-, stein- og snøskred. Slike naturlige hendelser fører til foryngelse av skogen, og i disse områdene finnes det spesielle arter som bare trives der. (Skogbranner har vært en spesielt viktig forstyrrelsestype på Østlandet, og brann har i enkelte områder oppstått 1-2 ganger pr. 100 år, spesielt på tørre vegetasjonstyper. Både sjølve brannflata med den brente veden og utviklingstrinnene etter brannen er viktige naturtyper som inneholder mange truede arter.)
Gadd	Stående, død ved.
Habitat	Lokaliteten eller miljøet som en organisme eller gruppe av organismer lever i.
Impediment	Skogmark med lavere produksjonsevne for trefiber enn det som kreves for å nå opp i laveste bonitetsklasse.
Kontinuitet	Begrepet innebærer i skoglig sammenheng at et miljø har inneholdt de samme elementene over lang tid. Det er da ofte snakk om perioder på 150-200 år eller mer. Man kan snakke om flere former for kontinuitet, hvorav fire nevnes her (Haugset et al. 1996). Kontinuitet i marksjikt: De økologiske forholdene i jordbunn og humusmatte er stabile over lang tid. Kontinuitet i kronesjikt: Skogen har hatt et stabilt kronesjikt og trær i ulik alder over tid. Foryngelsen har skjedd kontinuerlig etter at trær eller tregrupper har gått om kull. I en plukkhogd skog kan man fremdeles ha kontinuitet i kronesjiktet. Kontinuitet i gamle trær: Skogen har jevn tilgang på gamle trær over lang tid. Kontinuitet i død ved: Skogen har hatt jevn tilgang på liggende og stående død ved av ulike nedbrytningsstadier og dimensjoner over tid. Kontinuitet i død ved forutsetter normalt kontinuitet i kronesjiktet.
Kulturskog	Skog som er sterkt preget av skogbruk. De naturlige prosessene er

	dermed sterkt undertrykket og trærne er sjelden over hogstmoden alder. Skogen har gjerne "monokulturpreg"
Læger	Liggende, død ved.
Mellomrik bark	Trær med middels høy pH i barken. Lind, eik, hassel, selje og rogn.
Naturskog	Fleraldret skog som har vokst fram ved naturlig foryngelse fra stedeagne treslag. Det kan ha forekommet begrensede menneskelige inngrep i form av plukkhogst o.l., men ikke i en slik grad at det har virket forstyrrende på de opprinnelige skogøkologiske prosessene.
Nisje	En arts plassering og rolle i et samfunn. Bestemt av f. eks. næringsforhold, konkurranse, klimatiske forhold osv.
Populasjon	En gruppe individer av samme art i et gitt område som potensielt utveksler gener.
Rikbarkstre	Treslag med høy pH i barken. Alm, ask, lønn.
Rødlistearter:	Arter som er med på lista over truede arter i Norge (Direktoratet for Naturforvaltning 1999b).
Signalarter	Arter som kan være til hjelp ved gjenkjenning av bestemte miljøer, men som ikke oppfyller alle kravene til en indikatorart. En rekke signalarter kan vise seg å være gode indikatorarter, men indikatorverdien er enda ikke godt utprøvd.
Sjiktning	Ensjiktet skog har trær i kun en alders- og høydeklasse. Flersjiktet skog har trær i alle alders- og høydeklasser.
Styvingstre	Løvtrær, særlig ask og alm, som ved en viss alder og størrelse fikk toppen og de største greinene kutta av. Det amputerte treet utviklet en kraftig hovedstamme og dannet friske skudd som kunne høstes med jevne mellomrom.
Suksesjon	Endringer i artssammensetningen som foregår over tid i et økosystem eller et plantesamfunn. Suksesjonen etterfølger ofte forstyrrelser i skogen, og kan deles inn i ulike faser eller utviklingstrinn. I skog går utviklingen fra snaumark via ulike gjenvekstfaser til sluttet bestand.

10. Litteraturliste

- Angelstam, P. og Andersson, L. 1997. I hvilken omfang behøver arealen skyddad skog i Sverige utøkas før att biologisk mangfold skal bevaras. 1997:97, Bilag 4.
- Bendiksen, E., Høiland, K., Brandrud, T.E. og Jordal, J.B. 1997. Truede og sårbare sopparter i Norge - en kommentert rødliste. Fungiflora.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1988. Forslag til retningslinjer for barskogvern. 3-1988, Direktoratet for naturforvaltning.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999a. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim, 238 pp.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999b. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. 3.
- Dowding, P. 1969. The dispersal and survival of spores of fungi causing bluestain in pine. Trans. Br. Mycol. soc., 52: 125-137.
- Gauslaa, Y. og Ohlson, M. 1997. Et historisk perspektiv på kontinuitet og forekomst av epifyttiske laver i norske skoger. Blyttia, 55(1/1997): 15-27.
- Gundersen, V. og Rolstad, J. 1998. Nøkkelbiotoper i skog, en vurdering av nøkkelbiotoper som forvaltningstiltak for bevaring av biologisk mangfold i skog. 5/98, Norsk institutt for skogforskning.
- Gustavson, L. 1999. Tankarna bakom skogbrukest indikatorarter. Svensk botanisk tidskrift, 92: 273-281.
- Gaarder, G. og Haugan, R. 1998. Nøkkelbiotoper i Suldal kommune. 1998-1, Siste Sjanse.
- Hanski, I.A. og Gilpin, M.E. (Editors), 1996. Metapopulation biology, ecology, genetics and evolution. Academic press, Inc.
- Hansson, L. (Editor), 1992. Ecological principles of nature conservation. The ecology of dispersal in relation to conservation. Elsevier Applied Science London, 162-200 pp.
- Haugan, R. 1996. Arealandel av kontinuitetspregete granskoger rundt Oslo. 1996-2, Siste Sjanse.
- Haugset, T., Alfredsen, G. og Lie, M.H. 1996. Nøkkelbiotoper og arts mangfold i skog. Siste Sjanse, Oslo.
- Håpnes, A., Haugan, R., Bredesen, B. og Rinden, H. 1993. Siste Sjanse, en håndbok om skogøkologi og indikatorarter. Siste Sjanse og WWF.
- Kallio, T. 1970. Aerial distribution of root-rot fungus *fomes annosum* (Fr) Cooke in Finland. Acta. For. Fenn., 107: 1-55.
- Korsmo, H. og Svalastog, D. 1993. Inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. 227, Norsk institutt for naturforskning, Oslo.
- Larsson, K.-H. (Editor), 1997. Rødlistade svampar i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, Uppsala.
- Lian, L., Løvdal, I., Pettersen, S. og Stabell, L. 1999. AREALIS - Biologisk mangfold i Lier kommune. Innsamling, bearbeiding og bruk av biologiske data., Senter for utvikling og miljø.
- Lindblad, I. 1996. Skogområder i Øst-Norge registrert av Siste Sjanse. 1996-1.
- Lindblad, I. 1998. Wood-inhabiting fungi on fallen logs of Norway spruce: relations to forest management and substrate quality. NORDIC JOURNAL OF BOTANY, 18(2): 243-255.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Mysterud, I. 1997. Norsk brannregime. In: K. Solbraa (Editor), Brannflatedynamikk i skog. Aktuelt fra skogforsk, Norges forskningsråd, Oslo.
- Nordiska-ministerrådet. 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden, Stockholm.
- Olsen, S.R. 1995. Climatic factors in eleven Norwegian forest edges. In: P. Hyttinen, A. Kähkönen and P. Pelli (Editors), Multiple use and environmental values in forest planning. EFI proc.

- Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. og Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge. Norges geologiske undersøkelse.
- Stenberg, I. 1998. Habitat selection, reproduction and survival in the White-backed Woodpecker *Dendrocopos leucotos*, NTNU Trondheim.
- Söderström, L. og Jonsson, B.G. 1992. Naturskogarnas fragmentering og mossar på temporære substrat. Svensk botanisk tidskrift, 86(3): 185-198.
- Aanderaa, R., Rolstad, J. og Søgner, S.M. 1996. Biologisk mangfold i skog. Norges skogeierforbund og Landbruksforlaget.